

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

APRIL 2017

letnik 66, številka 4

4

POGOVOR Z G. ROMANOM TRAVARJEM
Slovenci v Kanadi

9

PREMISLEKI
8. obletnica vstopa v Hudo jamo

22

RAFAELOVA DRUŽBA
Gostovanje Duhovniškega okteta
Oremus v Avstraliji

Utrip v slovenski župniji Mannheim in podružnici Lebach

Krst med mašo v Mannheimu

V schönstattiški kapeli v Lebachu

Najmlajši lepo pojejo, če jih ne zmoti smeh.

Nastop srednje generacije

Pozorno občinstvo

Sproščenost po nastopu

Pojemo radi, za ples pa ni več dosti volje.

Za mizo so zapeli starejši.

Mlada povezovalka programa Helena

Voščilo v imenu faranov župniku Janezu

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je vstet 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBASI2X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Janez Modic, Ponosna s košaro • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR	
Z G. ROMANOM TRAVARJEM CM	4
Sloenci v Kanadi	
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI	7
Semeniška knjižnica v Ljubljani – naše narodno bogastvo	
JEZIKOVNI KOTIČEK	8
Na vrtu	
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM	
Premisleki	9
Novice	9
Svetovišarsko gibanje v luči slovenske osamosvojitve	10
ŽUPNIJE	11
RAFAELOVA DRUŽBA	22
Pričevanje ljubezni do vere in domovine	
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Vstajenja dan

Kdaj bo naša domovina našla svoj mir? Tistega, ki ga Sveto pismo imenuje pokoj. To seveda ni grobno vzdušje, ampak spokojnost v zadovoljstvu pomirjenosti, notranje umiritve in usklajenosti s samim seboj in s svetom. Mir navznoter in navzven zunaj negotovosti osebnih razpoloženj in okolja.

To je vstajensko vzdušje, izliv miru dokončanega boja, kjer smrtna ranjenost odjenja in strah nima več moči. Zaprta je predolgo neusahlja rana, ki je iz nje iztekala življenja moč. Prehodili smo čase in rodove po suhih in osutih krajinah pohlepa po krvi, bratski krvi, v objemu sovražnih misli in besed: »še premalo smo jih pobili« in »kazen božja na biriče komunajzarske«.

Opetekajoč smo nosili to zgodbo o nas samih, ki so jo doživeli naši očetje in matere in za njimi njih otroci, mi vsi po vrsti. Najprej čas, ko so nam razlagali, da vojne ni več, in zadnji čas, ko smo mislili, da nas je zapustil rak enoumja. Pa je bila vojna še vedno, ker so jo zakoličili v javnem spominu in jo nosimo v svojih mislih in srcih. Rdeča zvezda je bil premajhen obliž, da bi prekrila gomile po njivah in gozdovih vse dežele. Preslabotna je bila cunjica propagande, da bi lahko zaprla krvavečo rano srca in duha. Nanjo so nas spominjali pobiti in nevredni spomina in tisti, ki so si prizadevali, da bi jih izrinili iz svoje in naše vesti. Pa do danes ni šlo in ne bo se izšlo jutri. Če je že kje nastajal vtis, da smo se znebili more, se je spet in spet pojavila sanjska groza »to noč sem jo videl«.

Ta križ na našo narodno Kalvarijo je treba nesti do konca. Vsi ga moramo nositi. Kdor meni, da mu ga ni treba, bo še naprej odkimaval za njimi, ki vedo zanj in ga vztrajno nosijo po svoji odločitvi in samoopredelitvi. Na Kalvariji je cilj, naj ga sprejemamo ali ne. Tam bo križano dokončno vse domoljubje in iz njegove krvave žrtve bo vstala zarja novega jutra, ki bo ožarjeno s soncem pravice. To sonce ne sveti na poljanah naših sprenevedanj.

Luč izza kalvarijskega griča, ki je na veliki petek popolnoma odet v *temo in smrtne sence*, se razlije na nas s poljan, ki jih Bog na stvarjenja dan ni dal človeku na voljo. Zato ne bo v naših rokah, kdo je bo deležen in kdo ne. Razodene se vsem, ki je bodo vredni. Na vztrajne, ki so križ našega naroda nosili vso pot, navdušence, ki so pristopili ob časih svetlega sija zemeljskih okolnosti in omagali, ko jih ni bilo več, preračunljivce, ki so stopili v vrsto le nekaj korakov pod vrhom in se brž obrnili in opetekajoč usmerili negotov korak po hribu navzdol, ker niso bili sposobni gledati poštenjaka, prikovanega na les, povzdignjenega med zemljo in nebo. Tudi na tiste, ki na ves ta pasijon gledajo s prezirom in s pogledom zaverovani v somrak zemeljskih bogov. Ti nove zarje niti opazili ne bodo.

To ni povest odrešenja izpred dveh tisočletij, je dogodek, ki ga pišemo danes in je zgodba vstajenja iz naših dni. Za njen obraz smo odgovorni najprej kristjani.

Janez Pucelj

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
http://www.skm-london.org.uk
župnik: Stanislav Cikanek
e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRILIJA

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC

Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO

oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL

Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITTAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN

Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
T/F (*32) 089. 7622 01
kontaktna oseba: Nežka Zalar,
M (*32) 472. 2682 00
e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA

**DELEGATURA – AUMÔNERIE NATIONALE DES
SLOVÈNES DE FRANCE**
Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ

3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH

14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA

6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Čukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Sentejnerje
e-naslov: zupnjaja.sentejnerje@rc.kc.si

ITALIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO

cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkare@tiscali.it

NEMČIJA

**KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA
SLOVENCEV PO SVETU**
govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089.2193 79016
e-naslov: jpucelj@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN

Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
T (*49) 030. 7845 066, T 030. 7881 924
F 030. 7883 339
www.skmberlin.de
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN

Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
T (*49) 0201. 3641 513
T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slovenskija-essen.de
župnik: Alojzij Rajk
M (*49) 0173 340 82 95
e-naslov: alojzijr@gmail.com, alojzij.rajk@rc.kc.si

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT

Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
župnik: Martin Retelj
e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM

Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
župnik: Janez Modic
e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTART

Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG

Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM

Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN

Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenischsprachige-
mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de
www.skm-muenchen.de
župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpucelj@msn.com
župnik v pokoju: Marjan Bečan
e-naslov: mbecan@erzbistum-muenchen.de
pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
e-naslov: skessler@ebmuc.de
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphpraue@gmail.com

SRBIJA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD

Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA

SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG

Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
T/F (*46) 70 827 8757
T (+46) (0)31 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
župnik: Zvone Podvinski
e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
zvone.podvinski@rc.kc.si

ŠVICA-LICHTENSTEIN

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA
Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Slovenci v Kanadi

Pogovor z g. Romanom Travarjem CM

> G. Roman, povej našim bralcem najprej nekaj o sebi!

Doma sem iz župnije Prevalje. Vstopil sem k lazaristom, v skupnost Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega, ki letos obhaja 400-letnico karizme. Vincencij je ustanovil družbo za poslanstvo ubogim, vendar to ni edino poslanstvo naše skupnosti, delujemo namreč tudi na župnijah. Tudi sam sem deloval največ časa na župnijah, dve leti v Šmartnem pri Slovenj Gradcu od leta 1999 po novi maši. Leta 2001 sem odšel v Kanado, kjer sem ostal sedem let kot kaplan na slovenski župniji Device Marije Brezmadežne. Po vrnitvi v Ljubljano sem bil štiri leta urednik revije Prijatelj in hkrati duhovni asistent Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov. Potem pa sem odšel za kaplana v treh župnijah Dobova, Artiče, Sromlje. Eno leto smo oskrbovali tudi župnijo Pišece.

> Delal si med izseljenci v Kanadi. Kako je prišlo do tega?

Moj predhodnik g. Tone Ovtar, ki je bil kaplan pri Mariji Brezmadežni v Torontu, se je odločil za delo v zunanjih misijonih. Dobil je dovoljenje, da odide, mene pa je predstojnik Misijonske družbe vizitator (provincial) nagovoril, če bi odšel na pomoč v Kanado. Imel sem nekaj pomislekov, ker je precej župljanov, ki malo ali pa sploh ne govorijo slovensko, zato je potrebno znanje angleškega jezika. Treba je bilo poglobiti znanje angleščine. Vzel sem to kot znamenje božje volje in sprejel izziv. Ko sem odhajal, pa nisem vedel, koliko časa bo trajalo, saj naši dekreti nimajo časovne omejitve. Ostal sem tam sedem let.

> Kako da v Kanadi lazaristi opravljate pastoralno delo za Slovence?

Po vojni je bilo več lazaristov deležnih usode begunstva in tako se je zgodilo, da so šli skupaj s slovenskimi skupinami na različne konce sveta: v Južno Ameriko, ZDA in tudi v Kanado. Posvetili so se duhovni oskrbi svojih rojakov. V Kanadi se je zgodila zbudila ideja, da bi imeli svojo župnijo, cerkev in slovensko središče, kjer bi se srečevali in združevali. Na začetku je bilo težko za vse. Niso znali jezika, bili so brez materialnih dobrin, so se pa kmalu znašli v razmerah, ki jih je nudila Kanada, in so zaživele male skupnosti. In iz malega je nastalo veliko.

> Kako je nastala slovenska župnija?

Najprej je nastala župnija Marije Pomagaj v centru mesta. Tam so se naseljevali Slovenci, potem ko so odslužili obvezno eno leto dela na železnici ali na polju na zahodu Kanade. Najprej so se srečevali

in združevali pri bogoslužju v drugih cerkvah. Potem pa so se odločili, da bodo zgradili svoj center in naprosili torontskega nadškofa za dovoljenje, da zgradijo svojo cerkev, in ga tudi dobili. Takrat je bila škofija zelo odprta za take želje raznih narodnih skupnosti in so omogočali, da si je vsaka zgradila svojo cerkev in vse drugo okrog nje, kar pač potrebujejo. Slovenci so se takoj lotili zbiranja denarja in s skromnimi darovi, tudi le po en dolar, če niso zmogli več, polagoma nabrali sredstva za gradnjo cerkve in pod njo dvorane ter župnišča. Na to so bili ponosni, ker je bilo to njihovo, zanje in za vse, ki bodo še prihajali.

> Škofija je to podpirala?

Slovenecem je bilo toliko lažje, ker so imeli med seboj svoje duhovnike. Ti so se sprva vključili v delo in življenje Cerkve v škofiji. Bilo je tudi nekaj študentov teologije, ki so se hitro vključili v pastoralno delo. Škof je bil zelo odprt in jih je spodbujal. Tako so se zavzeli tudi za rojake in jih vabili k slovenski maši. Kanadčanov to ne moti, saj se zavedajo, da so vsi priseljenci. Prišli so sicer sto, dvesto, tristo let pred temi, vendar so imeli izkušnjo, kako se različne kulturne tradicije lahko med seboj bogatijo.

> Narodna župnija si je zgradila okrog cerkve še druge prostore, ki služijo širšemu namenu?

Prva naloga župnije je seveda oznanjevanje evangelija in duhovna oskrba vernikov. Je pa odprta za vse drugo, kar določa in opredeljuje narodno skupnost. Vsaka župnija ima dvorano, šolo in druge dejavnosti, tako da združuje kulturno in družabno življenje skupnosti. K pastoralnemu delovanju so povabljeni verniki, drugi pa h kulturnim dejavnostim ali družabnim srečanjem. Ljudje se lahko udeležujejo v kakršni koli dejavnosti, tudi raziskovalni in zgodovinski ali s svojimi hobiji, za katere lahko pridobijo zainteresirane rojake ali njihove prijatelje.

> Zakaj je v Torontu nastala druga slovenska župnija?

Ko so si ljudje opomogli, so kmalu začeli zidati svoje hiše na zahodnem delu mesta, v novem delu Toronta. 81 družin se je skupaj z g. Janezom Kopačem odločilo, da bodo tu postavili novo cerkev. Kupili so zemljo in začrtali različne dejavnosti v pripravi gradnje, seveda vse v dogovoru s škofijo. V devetih mesecih je bila zgrajena cerkev, kasneje še dvorana in župnijski dom. Financiranje je slonelo na malih prispevkih. Še danes hranijo listine o darovalcih, tudi če je kdo prispeval le po en dolar. Začetek je bil skromen, skupnost na začetku majhna, vendar

Roman Travar

je rasla in danes je velika. Kasneje so se priselili še drugi Slovenci iz centra Toronta in zlasti ekonomski imigranti, ki so se takrat množično priseljevali v Kanado. Sem so prihajali zaradi hitre gospodarske rasti, ki je nudila velike možnosti za zaposlitev.

> So imeli Slovenci že svoja podjetja?

Stavbe je gradila kanadska firma. Slovenci pa so bili podizvajalci. Mnogi so seveda postali podjetniki, posebej še kasneje, ko so sem prihajali ekonomski imigranti. Podjetnost je Kanada podpirala in omogočala na principu, ki sem ga že omenil. Kanadska družba je odprta in se ne boji tujcev. Osebna iniciativa in podjetnost je zaželeno, in to je povzročilo hiter razvoj slovenskega centra. Ta je omogočal tudi obsežno pastoralno delovanje. Tam so se ljudje družili, se srečevali v najrazličnejših interesih in dejavnostih in to nudi neposreden stik z ljudmi vsakovrstnega prepričanja in življenjske drže. Vladal je duh vzajemnosti, radi so si pomagali med seboj, izkušeni so svetovali začetnikom, posredovali so delo in pomagali vstopiti k uspešnemu poslovnemu življenju.

> Kateri duhovniki so delovali med Slovenci?

Prvi je leta 1948 po posredovanju g. Janka Pajka, škofijskega duhovnika, ki je že bil v Kanadi, prišel g. Jakob Kolarič iz Španije in se naselil v Torontu. Zaradi rasti pastoralnega dela je potreboval pomoč. Obrnil se je na g. Pajka in g. Ivana Vukšiniča, ki sta mu le občasno lahko priskočila na pomoč. Kmalu je g. Kolarič spoznal, da potrebuje pomoč sobratov. Obrnil se je na vizitatorja v Filadelfiji v ZDA. Leta 1951 je iz ZDA prispel g. Jože Časl, že naslednje leto sta od tam prispela še Janez Kopač in Karel Wolbang.

Procesija na telovo v Slovenskem letovišču, junij 2002

Sveta maša na telovo v Slovenskem letovišču, junij 2002

Dva sobrata, Kolarič in Kopač, sta oblikovala prvo skupnost Slovencev v Torontu. Župnija Marije Pomagaj je bila ustanovljena 10. februarja 1953. Ustanovitelj in prvi župnik je bil g. Kolarič, g. Kopač pa kaplan. Cerkev je bila posvečena 2. decembra 1954.

Leta 1959 se je g. Kopač preselil na zahodni del Toronta, kamor so se Slovenci začeli preseljevati. Bil je ustanovitelj in prvi župnik drugo nastale župnije Marije Brezmadežne. Od Marije Pomagaj se je leta 1960 preselil kaplan g. Franc Sodja, ki je leta 1958 prišel iz Jugoslavije. Istega leta je bila ustanovljena nova župnija: 1. septembra 1960. Čez devet mesecev pa je bila 28. maja 1961 posvečena nova cerkev.

V poznih 50-tih in začetku 60-tih let prejšnjega stoletja so se v Toronto priselili sobratje Andrej Prebil, Tone Zrnc, Stanko Boljka, Jože Mejač in Ivan Jan. Mnogi med njimi so prispeli iz Južne Amerike, kakor tudi g. Janez Jeretina, ki je prispel 1972. leta.

Vse od začetkov do danes je v obeh župnijah delovalo 22 duhovnikov in dva brata Misijonske družbe.

> Kdaj so začeli prihajati na pomoč duhovniki iz Slovenije?

Prvi je leta 1958 prišel g. Sodja. Sledil mu je g. Ivan Plazar leta 1969. Za njim leta 1977 g. Franc Letonja. Kasneje še šest, med njimi tudi g. Tomaž Mavrič, rojen v Argentini, ki je bil lansko leto na občnem zboru Misijonske družbe izvoljen za 25. naslednika sv. Vincencija. Dva izmed njih pa sta duhovni sad slovenske skupnosti v Torontu.

> Kaj si ob svojem prihodu našel v skupnosti?

Ko sem prišel, so me res prijazno sprejeli. Hitro sem dojel, da je župnija živa. Pevski zbori so ena najpomembnejših skupin. Poleg župnijskega sta delovala še mladinski in otroški pevski zbor. Vsi trije še danes prepevajo. Skupnost skrbi za razvoj petja. Iz otroškega prehajajo pevci v mladinskega in kasneje v mešani župnijski pevski zbor. Poleg tega so še druge skupine. Zgodaj so se formirali skavti. Nastali sta fantovska in dekleška veja, takrat je bilo to še ločeno. V času, ko sem bil tam, sta se združili obe veji, tako da danes delujejo skupaj fantje in dekleta. Več plesnih skupin je. Nekatere so praznovale že 50-letnico ustanovitve. Najstarejša je plesna skupina pri Mariji Pomagaj. Te skupine gojijo narodne plesne iz vseh slovenskih pokrajin. Trenutno delujejo tri plesne skupine, razdeljene po starostni dobi. Najmlajša je otroška od treh let naprej, potem mladinska in odrasla. To je najbrž najmočnejša organizirana dejavnost. Nadvse pomembna je slovenska šola, ki jo obiskuje še 80 do 90 učencev.

> Kdo vodi šolo in kdo so učitelji?

Ustanovitelj je slovenska župnija, zato nosi šola tudi ime po župniji, npr. Slovenska šola Brezma-

dežne s čudodelno svetinjo. Šola je bila vedno župnijska zadeva. Pobudo in organizacijo je vedno sprejel kak naš sobrat, župnik ali kaplan. Duhovniki so tudi učili in vedno pomagali pri organizaciji šole. Pridobili so laike, ki so bili pripravljene pomagati in prevzeti nalogo učitelja. Ravnatelj je bil vedno laik, le izjemoma je to nalogo prevzel kak duhovnik. Vedno je bil dokaj širok krog sodelujočih. Ko sem bil tam, nas je bilo 15 do 20 učiteljev in pomočnikov. Sodelovanje je bilo nujno, saj je bilo 8 razredov, vrtec in še skupina pred vrtcem. Ta sicer ni bila v sklopu slovenske šole, so se pa že v tej zgodnji dobi otroci med igro učili slovenske pesmi, spoznavali besede in slovensko govorico. V šoli so bile skupine od prvega do sedmega razreda in 10. razred kot kreditni za kanadsko gimnazijo. Vsak razred ima svojo učiteljico ali učitelja. Vse pa je zgrajeno na prostovoljni bazi. Mnogi so potem, ko so zaključili šolo, postali učitelji in so se seveda naprej izobraževali za te naloge.

> Šola ima pomemben delež pri ohranjanju slovenskega jezika in kulture?

Seveda se moramo postaviti v razmere, kjer ima angleščina prvo mesto v dnevnem življenju in komuniciranju. Slovenskega jezika pa se mnogi učijo iz ljubezni do korenin, ker so starši želeli, da otroci spoznajo in zajemajo tudi iz bogatih virov kulture in duha naroda, iz katerega izhajajo. Pri tem je v oporo splošno vzdušje tudi med mladimi, ki radi in ponosno pripovedujejo o svojih koreninah in spoštujejo svoje poreklo. To je v Kanadi nekaj normalnega. Z zanimanjem spremljajo tudi druge kulture, saj jih srečujejo vsak dan. Ponosni so tudi, da prihajajo iz Evrope. Prav tako imajo radi stike s sorodniki iz domačega kraja, iz domovine staršev ali starih staršev.

Koliko se naučijo jezika, je precej odvisno od posameznika. Mlajše družine so skoraj vse mešane po narodnih izročilih in je med njimi angleščina tudi običajni pogovorni jezik. V glavnem je tako, da govorijo mlajše družine angleščino. Kadar so Slovenci med seboj, je pa še vedno slišati slovensko govorico. Ta živa beseda je seveda eno najbolj sporočilnih in najbolj učinkovitih znamenj, da je slovenstvo v ponos in da je slovenska zavest živa. Pri tem ima veliko vlogo slovenska igra, ples in narodna pesem. Že v šoli so vsi trije elementi zelo prisotni in spodbujajo spoznavanje ne le jezika, ampak tudi duha slovenstva in kulturnega izročila.

> Ko se začne izgubljeni jezik, pa vendar še ne pomeni, da se je izgubila tudi slovenska zavest?

To je res. Pogosto se sliši samoopredelitev: ne govorim slovensko, ampak sem Slovenec. Moje korenine so v Sloveniji in ta zavest ostaja kot neka

trdna opora lastni identiteti. Pogosto najdeš v domovih na vidnem mestu družinsko deblo, ki so ga napravili sami ali pa so ga prevzeli od staršev. To visi na nekem opaznem, če ne kar častnem mestu v hiši, da vsak prišlek lahko zazna, od kod je ta družina. Ljudje čutijo in se opredeljujejo za narodno zavest, katere jezika ne govorijo več, so pa ponosni, da izvira njihov rod iz neke male evropske države. Tudi to, da je ta država sorazmerno uspešna politično in ekonomsko, je stvar ponosnega pogleda na svojo preteklost. Ko je Slovenija postala samostojna država, je to dobilo še posebej močan poudarek.

> V čem se v tej situaciji izraža slovenstvo?

V ohranjanju običajev in v kulturno narodnih skupinah, ki smo jih omenjali prej. Pa seveda v cerkvi. Molitev in petje v slovenskem jeziku, ohranjanje takih posebnosti, kot je procesija sv. Rešnjega telesa, kar tam ni v navadi, slovenske navade in kulinarčni del praznikov ob božiču in veliki noči ... vse to ostaja in se samodejno ohranja in dobiva poudarjen pomen kot znamenje slovenskega, slovenske pripadnosti. Veliko pomeni tudi slovenska družabnost na letoviščih, pristavah, kjer potekajo ne le kulturne prireditve ali verska praznovanja, ampak tudi športne igre in zabavni programi. Nastopi pevskih zborov in plesnih skupin so pa tako sami po sebi veliki dogodki, ki jih imajo vsi radi.

> V Kanadi je veliko ponosnih Slovencev?

Da, v Kanadi je neka posebnost. Tu si lahko najprej ponosen Slovenec in šele nato ponosen Kanadčan. Ta način multikulturalnosti je res nekaj posebnega in je v Evropi gotovo manj prisoten, ponekod morda celo tuj. Evropski multikulti se ni obnesel, kanadski model pa je uspešen in zaželen.

> Pri vsem tem pa ima odločilen pomen skupnost?

V tem smislu je zanimivo slišati Neslovence, ki so prišli v slovensko skupnost. Ti pogosto izrazijo prav izkušnjo skupnosti kot posebno dragoceno vrednoto. Zanimivo je, da pogosto prevzamejo vse dobrine skupnosti tudi za svoje otroke in jih radi vključijo v slovenske skupine in življenje. To pomeni, da ne pridejo samo k maši v slovensko cerkev, seveda k angleški, da razumejo, ampak se udeležijo potem vsega, kar se dogaja v slovenski šoli, pri igrah, nastopih, praznovanjih ipd. Tako sodelujejo v plesnih skupinah, pevskih zborih, celo v šoli so otroci, ki niso slovenskega porekla po starših.

Ne nudijo vse narodne skupnosti vsega tega kot slovenska. Tako nastajajo slovenski prijatelji med ljudmi tujega porekla. Stičišče s temi ljudmi je predvsem dogajanje na letoviščih, športne prireditve, pa tudi druge dejavnosti.

Sveta birma, marec 2003

Na duhovnih vajah za birmance, Niagarski slapovi, januar 2003

Žive jaslice, božič 2006

Med sveto mašo v Domu Lipa, marec 2004

> Torej niso vse narodne skupnosti tako organizirane, kot je slovenska?

Pogosto slišimo med temi slovenskimi prijatelji obžalovanje, da njihova narodna skupina nima take odprte in mnogovrstne dejavnosti in življenja. Zato je seveda skupnost, ki deluje na podlagi vzajemnosti in je aktivna v ohranjanju tradicij, močna in postaja ustvarjalna, napreduje in se razvija iz notranje moči, to je življenjska moč iz korenin in zdravega duha.

> Letovišče je več kot le družabni in zabavni prostor?

Letovišče je tudi kraj duhovnosti. Vsako nedeljo je tam slovenska maša, cerkvene slovesnosti ob velikih praznikih, kot je veliki šmaren, tam so razne kulturne prireditve. Prekmurci imajo zelo radi svoje proščanje. Veliko prireditev pa je v cerkvenih dvoranah. To so pomašna srečanja, kulturni dnevi, razni banketi, veselice, pustovanje ... in še cela vrsta srečanj družabnega značaja.

> Za te stvari si je treba vzeti čas in vložiti svoje sposobnosti in delo?

Srečevanje je zelo pomembno, vedno dobro dene ljudem, ki so se na skupnost navezali, ker je prijetna zaradi prijateljstva in pripravljenosti nekaj storiti za druge. Pri tem pa je vedno odločilna vloga posameznikov, ki so pripravljene sprejeti naloge v pripravah in izvedbi teh srečanj. Brez tega ni skupnosti, ni prijetne družbe.

> Letovišča so še posebej privlačni kraji?

Ko so Slovenci prihajali v te kraje in so se malo ustalili, so dokaj hitro osvojili tudi način življenja domačinov. Med temi so bile tudi vikend-hišice, ki so jih imeli domačini zunaj mesta v naravi. Tega prostora ima Kanada veliko. Namen je seveda umik iz mestnega okolja v naravo, v zelenje in na svež zrak. Tako so tudi Slovenci začeli kupovati koščke zemlje daleč od mestnega vrveža in začeli za konec tedna zahajati tja na počitek. Seveda je bila pri tem tudi želja, da ne bodo tam sami. Iskali so skupne lokacije in postavljali počitniške hišice, ki so pripadale le Slovincem. Tu so potem načrtno pridobili skupne površine, kjer so se lahko otroci igrali, starejši pa našli svoje zabave. Vse skupaj so ogradili, tako je bila zagotovljena neka osnovna varnost za sproščen konec tedna pa tudi med tednom, ko tam ni bilo nikogar.

> Za take dejavnosti je potrebna tudi določena opremljenost letovišča.

Na Slovenskem letovišču, ki je največje, je seveda teh skupnih zgradb in opremljenosti največ. Tu je osrednja dvorana, opremljena s kuhinjo in vsemi potrebnimi prostori in aparati za večje priredi-

tve. Zgrajen je bazen, nogometno in odbojgarsko igrišče, peskovniki, skupne sanitarije. Igrišča lahko spremenijo za ragby ali basebaal, kar je zelo priljubljen šport. Poleg tega so tam prostori, kjer se zadržujejo bolj odrasli, npr. bar. Za vzdrževanje tega pobirajo članarino in iz tega potem vse obnavljajo, vzdržujejo in opremljajo. Predvsem mladina in mlade družine z otroki radi prihajajo na letovišče in včasih je ob nedeljah zbranih od 300 do 400 ljudi. Zato stoji tam tudi kapelica, kjer je vsako nedeljo slovenska maša.

> Vsako nedeljo je maša?

Poleti. Od druge nedelje v maju, ko je dan mater (materinski dan), pa do druge nedelje v oktobru, ki je zahvalna, je redna nedeljska maša. Pozimi pa ne.

> To slovensko organiziranost cenijo tudi drugi, si omenil.

Kanada je sodobna družba z vsemi prednostmi in tegobami sodobnega življenja. Trdo pravilo tega je najprej delo, potem pa življenje. Zato je cenjeno vse, kar prinaša neko sprostitev in je seveda dobro vsidrano v zdravem duhu. Veliko mladih zakonov je seveda mešanih in ti tuji ljudje polagoma v takih dejavnostih, ki jih nudi Slovensko letovišče, najprej najdejo prijetno okolje zase in za svoje otroke. Gotovo se ne naučijo slovenskega jezika, z veseljem pa se udeležijo in tudi sodelujejo v vzdušju vzajemnosti, ki ga tu najdejo. Spoznavajo in prevzemajo veliko kulturnih izročil, kot je ples in narodne noše, ni treba poudariti, da so slovenske kulinarične dobrote, kot je kranjska klobasa, potica ipd. navadno prva stvar, ki jo radi zaužijejo in sprejmejo med svoje poslastice. Slovensko pivo se lahko tam kupi in kmalu se navadijo tudi na slovenske besede za te stvari.

> Slovenska skupnost v veliki Kanadi je majhna, vendar uživa ugled?

V Kanadi je več ko 25 tisoč Slovencev, ki so se na popisu izrekli za slovensko pripadnost. Zato imajo Slovenci status kulturne manjšine. Na podlagi tega si zagotavljajo različne ugodnosti in prepoznavnost znotraj kanadske družbe. Med drugim je tudi npr. pravica do uradnega prevajalca iz slovenščine na sodišču. Prepoznavnost glede kulturnih prireditev, kot so razstave, nastopi kulturnih skupin, plesnih skupin. Skupnost lahko prijavi določene projekte, npr. slovenska šola, ki ji je priznan 10. razred kot kredit v izobraževalnem sistemu na kanadskih gimnazijah.

> Poleg slovenskih maš je Slovincem v oporo za duhovno življenje najbrž še kaj?

Ko sem bil tam, so še bile duhovne vaje, danes pa so duhovne obnove in romanja, npr. v Barago-

vo deželo ali letno romanje v Midland. Pomembni so Baragovi dnevi vsako leto prvi ali drugi vikend v septembru. Pripravlja ga posebni odbor v ZDA in Kanadi, ki določi kraj srečanja in program. Namenjen je poglobljanju zavesti o tem velikem misijonarju in se priporoča priprošnja k temu božjemu služabniku in utrjuje pot za Baragovo beatifikacijo.

Pred božičem in veliko nočjo so misijonske duhovne obnove v obeh župnijah pa tudi v slovenskih skupnostih na kanadskem zahodu, ki jih duhovnik redno obišče v tem času. Navadno je za vodenje teh duhovnih obnov povabljen en duhovnik iz Slovenije. To je neka redna oblika priprave na praznike. Za čas, ko sem bil tam, lahko povem, da je bilo še vedno zelo veliko spovedi. Misijonar je bil na razpolago ves teden za spoved in ljudje so kar prihajali. Mlajši se že raje spovedo v angleščini, tako da smo imeli vedno tudi angleškega spovednika.

> Ekonomsko gospodarska uspešnost Slovencev je našla tudi neke svojevrstne pobude, kot je npr. slovenska banka. Kakšna beseda še o tem?

V mojem času sta bili tam Krekova hranilnica in Župnijska hranilnica, ki so jo ustanovile tri župnije: Marija Pomagaj, Brezmadežna v Torontu in župnija Gregorja Velikega v Hamiltonu. Zadnji čas poteka proces za združitev obeh v eno hranilnico. Zamisel je nastala v skupnosti pri Mariji Pomagaj, da bi se slovenski kapital združil z namenom kreditnega poslovanja tistim članom, ki pri drugih bankah niso uživali kreditne sposobnosti. Najprej je skupina ljudi postavila v delovanje manjšo hranilnico in posojilnico. To je bilo na začetku dokaj preprosto. Vloge in posojila so se opravljali kar v avtu po maši. Ko se je nabralo nekaj kapitala, so odprli pisarno v župnijskih prostorih. Kasneje so kupili svoje prostore (hiše) za poslovalnice na več lokacijah. Obe hranilnici sta uspešni podjetji z nekaj milijoni kapitala. Bila pa je najprej želja in potreba po medsebojni pomoči za pospeševanje poslovnega podjetništva med Slovenci.

> Kakšne izkušnje si pridobil med izseljenci v Kanadi?

Tam sem se najbolj počutil Slovenca. Ko sem se vrnil, sem bil skoraj nekoliko razočaran nad vzdušjem razdeljevanja doma. Zaznal sem nacionalizem v mnogih mnenjih in javnih občilih. Tam nisem nikoli čutil neljubezni do priseljence. Nikoli se nisem počutil tujca. Tujstvo je kvečjemu zbudilo željo spoznati to drugačnost, pomagati, če je treba, vključiti človeka med ljudi, kjer si.

Tudi župnija tam ni odvisna od duhovnika, ampak od ljudi. Duhovnik samo pristopi k svojemu delu, svoji vlogi v skupnosti, ki je splošno sprejeta in

priznana. Njegova vloga je potrditev vseh, ki delajo in se za skupnost trudijo. Tu je potrebna tudi njegova tolažba v vseh preizkušnjah z znamenji in močjo božjih darov. Vse druge dejavnosti v župniji vodijo laiki. Potrebno je bilo le nekaj pozornosti, da se ustaviš v kuhinji, pogledaš v razred, zbornico in pohališ, spodbudiš k pogumu. In so zelo hvaležni. Na sestankih pri načrtovanju skrb za duhovne vsebine.

Zelo pomembno je bilo srečevanje v skupinah s starejšimi, posebej še v domu za ostarele Dom

Lipa. Prav med temi je bilo najbolj zanimivo poslušati zgodbe, kako so hodili svojo življenjsko pot, kaj jih je težilo in kaj krepilo, kaj je pomenila vera v njihovem življenju. Meni je bilo posebej lepo spoznanje, ko sem poslušal, kako so sprejemali božje odpuščanje in ob velikih krivicah, ki so jih bili deležni, sami prihajali do odpuščanja. Tako so sprejeli dar miru v svoji duši. Velikokrat so mi rekli: »Sedaj sem pa pripravljen, Bog me lahko pokliče.«

Tudi to sem videl, kako so se Slovenci veselili napredka Slovenije, ne le k samostojnosti, ampak tudi v svojem razvoju, ko je postala članica Evropske zveze, ko je uvedla evro. Ni pa bil tam tako zelo prisoten poudarek razdeljenosti naroda, kot je to čutiti v domovini. Lahko rečem, da sem odnesel zelo dobre izkušnje iz slovenske skupnosti v Torontu. Rad se vračam mednje v duhu in ostajam z mnogimi v stiku, se beremo, slišimo. Bil je lepo obdobje mojega duhovniškega dela in življenja.

► Mojca Polona VAUPOTIČ

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI

Semeniška knjižnica v Ljubljani – naše narodno bogastvo

Slovensko ozemlje je v 17. stoletju v umetnosti zadihalo z neko nezadržno slo po uživanju lepega in nadomeščanju zamujenega, čemur je botrovala predhodna zgodovina. Kranjski izobraženci in domoljubi so leta 1693 ustanovili Akademijo operozov (*Academia operosorum Labacensis*) pod vodstvom stolnega prošta Janeza Krstnika Prešerna in se programsko lotili kulturne prenovne dežele. Kar zadeva umetnost, je tako renesančno podobo mesta prekril barok. Hiše so dobile nova pročelja, nadzidali so jim tretja nadstropja, notranjščine pa so krasila arkadna dvorišča in stopnišča. Vendar pa so se v ustvarjanju lepega morali operozi zadovoljiti z beneškimi umetniki. Tako so podobo baročne Ljubljane oblikovale tesne zveze s Padovo, predvsem pa z Vidmom. Kljub prizadevanjem operozov pa beneško vplivana umetnost ni segla daleč iz središča kranjske prestolnice, saj je bila podeželju na nek način tuja in se ni dosti menilo zanjo.

Najpomembnejši gradbeni podvig ljubljanskih akademikov je bila nedvomno nova stolnica, ob njej pa domujoče semenišče – prvotno *Karlov zavod*. V njem se nahaja prva javna in znanstvena knjižnica na Slovenskem. Med leti 1708 in 1714 je zgradbo zasnoval in zgradil iz Furlanije priseljeni arhitekt Carlo Martinuzzi. Del stavbe, ki gleda proti Ljubljani, pa je v letih 1756–1758 udeležil baročni stavbar, Tržačan Candido Zulliani. V stavbi se nahaja dvanadstropna baročna knjižnica, ki so jo na pobudo članov Akademije operozov ustanovili leta 1701. Ljubljanski škof Žiga Krištof Herberstein, prošt Janez K. Prešeren ter stolni dekan Janez Anton Dolničar (sicer tudi kronist in bibliograf) so podpisali ustanovno listino javne knjižnice. Sklenili so, da naj po njihovi smrti združijo njihovo osebno knjižno lastni-

no in jo uredijo tako, da bo na voljo vsem znanja željnim ljubljancem ter drugim obiskovalcem. Hkrati so sklenili, da naj za knjižnico skrbi bibliotekar, da naj bralci literature ne odnašajo domov in da naj bo knjižnica odprta le ob dnevni svetlobi.

Že pri vходу v semeniško stavbo nas z vso svojo mogočnostjo nagovorita mišičasta orjaka, ki ju je leta 1714 izklesal Angelo de Putti, kipar, izšolan pri vicentinski kiperski družini Marinali. Leta 1721 pa je ljubljanski stolni kapitelj, ki je pravno vodil zidavo semenišča, znova povabil v goste italijanskega umetnika, tokrat slikarja Giulia Quaglia, za stropno poslikavo Semeniške knjižnice. Le-ta je že pred tem poslikal večji del stolnice. Tokrat mu je bil ob poslikavi knjižnice v pomoč njegov sin Domenico, saj je Giulio štel že *častitljivih* 53 let.

Njuna stropna freska je izrazito iluzionistično delo: že na prvi pogled daje občutek povsem razprtega pogleda v nebo. V središču kompozicije je žena s palmo in žarečo oblo, ki je alegorija Teologije. Sicer pa razlaga njeno bogastvo kot združitev učenosti antike in krščanstva hkrati, obenem pa gledalca uvaja v modrost teološke kreposti. Ob tem lahko predvidevamo, da je poslikavo naročil široko izobraženi naročnik.

Delo italijanskih umetnikov je spodbudilo tudi kakovosten vzpon domačih ustvarjalcev. Knjižne police iz hrastovine je leta 1725 izdelal mizar Jožef Bergant (prvotno Wergant). Nad vhodnimi vrati se je podpisal samo s prvimi črkami svojega imena in

Semeniška knjižnica

priimka, zaradi česar v strokovni literaturi vedno nastopa kot »J. Wer«. Mojster je oblikoval opremo Semeniške knjižnice tako, da je v njej združil dva namena; gre obenem za shrambo knjig in za študij. Omare z odprtimi policami je namestil nad zaprte spodnje shrambe v vsej višini pritličja, ob vseh štirih stenah. Razčlenil jih je s preprostimi pilastri, ki imajo zgoraj jonske posnemajoče baročno izrezljane kapitule, okrašeni pa so s kitami sadja. Vhodna vrata in nasproti njim ležeče edino okno v pritličju je vključil v arhitekturo omar. Obe odprtini je prekril z motivom školjke, v listno okrasje nad tem pa skrtil svoje ime in letnico izdelave. Tlak je skrbno izdelan iz smrekovih desk med hrastovimi kasetami.

Pod spodnjimi zaprtimi knjižnimi shrambami so klopi in pulti za bralce, sredi prostora pa je dolga miza, na kateri so štirje starejši globusi. Poleg svojega bogatega interierja pa se knjižnica kiti tudi s tem, kar hrani. Semeniška knjižnica namreč poseduje neprecenljivo bogastvo v sliki in besedi, ki si ga lahko ogledamo pod strokovnim vodstvom in le na licu mesta. Razdeljena je po oddelkih, glede na literarne teme: stara baročna knjižnica, ki hrani tiskane knjige od leta 1486 do 1850 in rokopise od 13. do 19. stoletja; duhovna knjižnica s čitalnico hrani teološko literaturo; cirilska knjižnica hrani leposlovje in strokovno literaturo ter zbirko slovenskega verskega tiska od Trubarja do danes. To je naše narodno bogastvo, ki je vredno ogleda!

Portal

Poslikan strop semeniške knjižnice

Na vrtu

L I V E

B L J E R G A

M O K O L S A N I C A

O P I L Š K R N I C A

A A L T O P

C R O V I K A E

L N I O S I C A K

T I K O A M

2. Vstavi s ali z.

Na vrtu delamo:

___ škarjami	___ motiko	___ očetom
___ lopato	___ kosilnico	___ mamo
___ grabljami	___ škropilnico	___ sosedo
___ vilami	___ žago	___ dedkom
___ samokolnico	___ orodjem	___ prijatelji

3. Kaj bodo delali jutri?

jaz bom delal/ delala	midva bova delala medve bova delali	mi bomo delali me bomo delale
ti boš delal/delala	vidva bosta delala vedve bosta delali	vi boste delali ve boste delale
on bo delal ona bo delala	onadva bosta delala onidve bosta delali	oni bodo delali one bodo delale

Julija in Nika _____ (kositi) travo.

Jaz _____ (zalivati) rože.

Oče _____ (grabiti) listje.

Bratje _____ (okopavati) vrt.

Sosede _____ (saditi) rože.

Alenka _____ (pometati) dvorišče.

Peter in Simona _____ (delati) na vrtu.

Babica in dedek _____ (počivati).

Ta suhi škapec pušča.

Pred besedami, ki se začnejo z rdečimi črkami, je predlog S.

Pred besedami, ki se začnejo z vsemi ostalimi črkami, pa je predlog Z.

4. Poišči besede, ki so se skrile v kvadrat.

N A R C I S E R K E
Z F V V E S M E I C
M A R J E T I C E I
Ž E F R A N T R M T
O R Z V Z Z F I J N
Z V O N Č K I F O E
L E C I L O J I V B
A Š N E R R E O V O
M A Č I C E J S E R
H O L E T G H U G T

ZVONČKI MAČICE RESJE VIJOLICE ŽEFRAN
MARJETICE NARCISE TELOH TROBENTICE

5. Kaj delamo z orodjem?

S škarjami ___?___sadno drevje.

- režemo
- strižemo
- obrezujemo

Z grabljami ___?___listje.

- pometamo
- grabimo
- mečemo

S koso ___?___travo.

- sekamo
- režemo
- kosimo

Z motiko ___?___krompir.

- lopato
- sekamo
- okopavamo

Z lopato ___?___zemljo.

- lopato
- premetavamo
- sadimo

S škropilnico ___?___rože.

- umivamo
- nabiramo
- zalivamo

S sekuro ___?___veje.

- sekamo
- grabimo
- dolbemo

S kladivom ___?___žeblje.

- obesimo
- ruvamo
- zabijamo

Igra za učenje jezika: VERIŽNA ZGODBA

Najprej nekaj članov (3–5) skupine zapusti prostor. Eden od tistih, ki so ostali v prostoru, pove ali prebere kratko zgodbo. Nato pokliče prvega od tistih, ki so zunaj. Nekdo od tistih v prostoru mu po svojih besedah pove zgodbo, kot si jo je zapomnil. Ta jo pove naslednjemu, ki vstopi. Igra teče toliko časa, dokler ne pridejo vsi člani nazaj v skupino. Končno verzijo zgodbe nato primerjajo z originalom.

Primer: Lisica in polž: Nekega vročega popoldne je ležala lisica ob robu gozda, ko je zagledala polža, ki je lezel mimo nje. Hitro ga je ogovorila: »He, stric, vi ste pa zelo počasni!« »Staviva, kdo bo prej v dolini, ti ali jaz!« je odvrnil stric slinar. »Dobro, staviva!« mu je pritrdila lisica z zaničljivim posmehom. Polž je takoj stopil na pot v dolino, lisica pa, zavedajoč se gotove zmage, je še nekoliko poležala. To priložnost je izrabil zviti polž, zlezel je in se prislinil lisici na rep. Šele proti večeru se je lisica leno dvignila in odkorakala v dolino — s polžem na repu. Mislila je, da bo kaj kmalu dohitela polža. Toda kako se je začudila, ko polža ni bilo nikjer. Misleč, da je ubral kakšno krajšo pot in da vendar utegne res biti že v dolini, prične stopati hitreje. Ko pa ga tudi v dolini ne vidi, se obrne proti gozdu in zaničljivo zakliče: »Hej, stric počasnež, kje ste pa ostali?« Polž, ki je medtem zlezel lisici z repa, se mogočno oglasi: »Pol ure vas že čakam, strina!«

Lisica se je začudeno obrnila in zagledala strica slinarja, ki je stal za njo. Osramočena je zbežala v gozd, ker je izgubila stavo s polžem.

Rešitve:

- vile, grablje, samokolnica, škropilnica, lopata, rokavice, kosilnica, motika
- s škarjami, z motiko, z očetom, z lopato, s kosilnico, z mamo, z grabljami, s škropilnico, s sosedo, z vilami, z žago, z dedkom, s samokolnico, z orodjem, s prijatelji
- Julija in Nika bosta kosili travo. / Jaz bom zalival rože. / Oče bo grabil listje. / Bratje bodo okopavali vrt. / Sosede bodo sadile rože. / Alenka bo pometala dvorišče. / Peter in Simona bosta delala na vrtu. / Babica in dedek bosta počivala.
- režemo, grabimo, kosimo, okopavamo, lopatamo, zalivamo, sekamo, zabijamo

Premisleki

Pravnik mag. Dejan Valentinčič na Časniku o izseljevanju

Dejstvo je, da se je v zadnjih petih letih iz Slovenije izselilo za eno celo generacijo mladih. Vsako leto se jih izseli več, kot šteje celotna slovenska vojska. V povprečju se je v lanskem letu vsak dan izselilo 23 ljudi. S takšnim trendom bosta že čez 10 let zdravstvena in pokojninska blagajna nevdržni, primanjkovalo bo delovne sile, znašli se bomo v demografski zimi.

Moralni teolog dr. Ivan Štuhec v Reporterju o opoziciji pred Novo revijo

Opozicija proti komunizmu in komunističnemu nasilju se je oblikovala že pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej.

O tem ni nobenega dvoma. Dokazov ne manjka. Po drugi svetovni vojni smo imeli več opozicijskih tokov. Iz krščansko katoliškega okolja je dovolj spomniti na izseljence, politično emigracijo, zamejstvo, oporečnike, ki so delovali znotraj domovine in zunaj nje.

Naj omenim le skupino rimskih študentov, Romana Žižka, Ivana Rebernika in Cirila Valanta, s pokojnim Frančkom Križnikom na čelu, ki so napisali prvi manifest za slovensko državo (Slovenija 1968 kam?, op. a.). To se vedno znova zamolči. Tudi niso bili brez vpliva, saj je bil Križnik trn v peti Dolancu, ki je z njim javno obračunaval. Pa Franc Jeza iz Trsta, ki je ves čas pisal in govoril o samostojni Sloveniji ...

Čas je že, da bi se pripravil znanstveni zbornik vseh teh idej in prispevkov. Nova revija je seveda odigrala doma pomembno vlogo, ker je bila

doma in ker v njej niso sodelovali kristjani, razen kolikor so bili k sodelovanju povabljeni.

Novinar Ivan Puc v Reporterju ob 8. obletnici vstopa v Hudo jamo

Prvi izkop v letu razkritja Hude jame je segel v globino 12,5 metra. Do te globine je bila tudi narejena zaščita. Rudarska dela so zahtevna, ker je stropna stena jaška razrušena že od tridesetih let prejšnjega stoletja. V povprečju napredujejo en meter na teden, trenutno pa se nahajajo na globini 36 metrov. Do dna jaška je tako še 13 metrov. Do globine 30 metrov so iznesli 210 kubičnih metrov posmrtnih ostankov, zemljine, gline, laporja, apnenca ...

Arheolog Uroš Košir iz podjetja Avgusta d. o. o. (zadolženo je za arheološka in antropološka dela) je dejal, da je večina ostankov močno premešanih in v neanatomski legi. Razlog je posedanje ob procesih razkranjanja in rušenja lesene konstrukcije jaška. Zato tudi ni bila mogoča individualizacija posmrtnih ostankov.

Dolgoletna sodelavka komisije fizična antropologinja dr. Petra Leban Seljak (nazadnje je sodelovala pri raziskavi prikritega grobišča Košnica) je predstavila antropološko analizo ostankov. Našli so okostja najmanj 632 žrtev – toliko je desnih stegenic. /.../

Med osebnimi predmeti beležijo številne zobne proteze, stekleno oko, vsakodnevne predmete, ogledalo, škatlico za vžigalice, italijanski novc, žepno uro švicarske znamke. Nabožnih predmetov je bilo malo, večinoma gre za ostanke rožnih vencev in svetinjic. Med vojaškimi predmeti so našli bakelitni lonček nemške čutare, italijansko čutaro, pasno sponko italijanskega opasača, opasače v uporabi NDH, nemški opasač. Kaže, da so nekatere žrtve, preden so jih vrgli v jašek, slekli, saj so na določenih metrih naleteli le na zelo malo ostankov oblačil in obutve. Blago je večinoma

zeleno rjavo, gre za hrvaške uniforme, odkrili pa so tudi nemške uniforme, ki so jih uporabljale druge oborožene sile. Posameznim predmetom je mogoče določiti njihov izvor, kar pa ne dokazuje nujno narodnosti žrtev. Odkriti predmeti imajo italijansko, slovensko, hrvaško in nemško poreklo. Določanje narodnosti na temelju oblačil ni povsem zanesljivo, glede na ohranjena oblačila pa gre verjetno za pripadnike NDH, pa tudi za Slovence. K temu je Dežman dodal, da so našli pravni tekst v slovenskem jeziku pa tudi slovenski molitvenik. Prepričan je, da so žrtve na morišče vodili tudi iz taborišča Teharje.

Ob pobojih žrtve večinoma niso bile zvezane. Našli so le malo tulcev nabojev, naleteli pa so na neeksplozirano ročno bombo jugoslovanskega porekla. Bila je brez zaščitnega pokrovčka, kar pomeni, da je bila uporabljena, je povedal Košir. Predsednik komisije Jože Dežman meni, da »najdena bomba govori o tem, da se je ljudi porivalo v globino, za njimi pa vrglo še kakšno bombo«. Kot je bilo izpričano, so se o pobijanju v Hudi jami pogovarjali tudi slovenski knojevci v eni od gostiln v Laškem, je spomnil Dežman.

Novinar Peter Jančič na svoji spletni strani o tem, kako se nacionalni radio ob 8. marcu zavzema za tiranijo

Milica Antić Gaber ni nič kri-va za ravnanje novinarjev. Pač pove, kar misli. Medij pa je brez najmanjše rezerve običajen spopad med levico in desnico pri odnosu do splava namerno prikazal kot dogodek, ko desnica in katoličani poskušajo ženskam odvzeti pravice. Temu pravimo aktivizem. Zanimiv novinarski aktivizem, ko tisti, ki obvešča javnost, nasprotuje pravici do svobode govora in izražanja mnenj prav teh navadnih ljudi, ki jih obvešča. Izražanju mnenj, ki niso na »pravi liniji«. Ker da so nevarna. Drugo ime tega aktivizma je: zavzemanje za tiranijo.

Novice

SLOVENŠČINA V KOROŠKI DEŽELNI USTAVI? Slovensko javnost in Slovence na avstrijskem Koroškem je minuli mesec razburil osnutek nove koroške deželne ustave, ki kot deželni jezik več ne omenja slovenščine, temveč zgolj nemščino. Tudi naša država je kritična do novega osnutka, saj bi s sprejetjem takšnega besedila dežela Koroška kršila avstrijsko državno pogodbo, po kateri je slovenski jezik opredeljen kot temeljna pravica slovenske manjšine. Po nekaj sestankih so minister Erjavec, ki se je sešel z deželnim glavarjem avstrijske Koroške Petrom Kaiserjem, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc in predstavniki slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem sklenili, da se da ta problem rešiti brez večjih zapletov.

KOROŠKA POJE 2017. Letošnji koncert Koroška poje, ki ga neprekinjeno prirejajo od leta 1972 naprej, je bil 12. marca v Domu glasbe v Celovcu. Posvečen je bil 20-letnici smrti pesnice Milke Hartman in 110-letnici ustanovitve Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško. Nastopili

so: MoPZ Kralj Matjaž, MoPZ Valentin Polanšek, Hartmann'ce, Eva in Vera Hartmann na violini/klavirju, Mešani kvartet MundArt, Komorni zbor Ave, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža in Igralska skupina SPD Zarja. Skladbo Romana Verdela »*To bo moja pesem pela*« na besedilo Milke Hartman pa so izvedli MePZ PD Sele, MePZ Bilka – Bilčovs, glasbeniki Slovenske filharmonije ter pevski solista Mario Podrečnik in Irina Lopinsky. Pevski reviji so prisluhnili tudi predstavniki Rafaelove družbe.

VRHOVNO SODIŠČE DOBIL PREDSEDNIKA. Državni zbor je za novega predsednika vrhovnega sodišča imenoval vrhovnega sodnika Damijana Florjančiča, ki bo za predvidoma šest let nadomestil Branka Maslešo. Za njegovo imenovanje je glasovalo 48 poslank in poslancev, proti pa jih je bilo 13. Florjančičeve prednostne naloge bodo poenotenje sodne prakse ter boljša organizacija sodišč, izpostava

Novi predsednik vrhovnega sodišča Damijan Florjančič, foto: delo.si

vil pa je tudi potrebo po trajnem izobraževanju sodnikov.

100 % PODPORA TOBAČNEMU ZAKONU. Državni zbor je z 61 glasovi za in brez glasu proti sprejel zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov. Med drugim uvaja popolno prepoved oglaševanja, razstavljanja in promocije tobačnih in povezanih izdelkov ter enotno embalažo.

PREDSEDNICA UPRAVE SDH POSTALA LIDIA GLAVINA. Štiriletni mandat vodenja Slovenskega državnega holdinga, ki upravlja z 12 milijardami našega premoženja, je bil zaupan ekonomistki Lidii Glavina. Glavna naloga tega holdinga je trenutno reševanje Cimosa.

ZAKON O PARTNERSKI ZVEZI. V veljavo je stopil zakon o partnerski zvezi, ki za istospolne pare uvaja enake pravne posledice, kot jih ima zakonska zveza, a brez možnosti posvojitve in postopkov biomedicinske oploditve. Zakon odpira tudi druge ustavno pravne poti, ki so jih volivci na lanskem referendumu že zavrnili.

Svetovišarsko gibanje v luči slovenske osamosvojitve

► Stane GRANDA

Svete Višarje (Monte Santo di Lussari, Luschariberg) so znamenita in stara vseslovenska Marijina božja pot v Kanalski dolini blizu Trbiža. Znale so tudi po tem, da so romarji na 1766 metrov visoko goro morali nositi polena. So del Koroške, ki je po prvi svetovni vojni pripadel Italiji. Danes jih reklamirajo predvsem kot stičišče slovanskega, romanskega in germanskega sveta. Dostopne so tudi z žičnico.

V slovenski zgodovini imajo izjemen pomen. Zato, ker so bile vseslovensko svetišče in so se tu srečevali rojaki iz vseh slovenskih dežel ter praktično spoznavali, da med njimi ni bistvenih jezikovnih razlik. Leta 1848 je bil sem kazensko premeščen celovski stolni kaplan Matija Majar – Ziljski, »oče« Združene Slovenije, ker se je preveč zavzemal zanjo. Bil je naš prvi politični preganjanec. Poseben pomen so imele Svete Višarje pod fašistično Italijo. Na njih so se zbirali primorski slovenski duhovniki in načrtovali ključne narodnoobrambne dejavnosti.

Popolnoma novo vsebino so dobile po drugi svetovni vojni. Postale so zbirališče Slovencev iz matice, manjšincev in izseljencev – političnih emigrantov, ki niso smeli v domovino. Na njihovih prireditvah je zaradi brezupnosti slovenskih razmer v Jugoslaviji, tudi zaradi bližine Žabnic, rojstnega kraja Lamberta Ehrlicha, ki se je kot navdušen Slovenec po prvi

svetovni vojni moral zateči v Jugoslavijo, začel prevladovati njegov duh. Bil je svetovno priznani strokovnjak za nacionalno vprašanje. Ob razpadu Jugoslavije je zahteval uresničitev že prej tudi na Svetih Višarjah izražene želje po neodvisni, mednarodno priznani državi Sloveniji. Zato in ker je bil edini sposoben organizirati uspešen odpor proti komunistom, so ga ti v Ljubljani sredi ceste 1942. leta ubili. Nanj še danes spominja Ehrlichov dom v bližini cerkve. Nad njim na ploščadi so bila in so še vedno v začetku avgusta srečanja, na katerih se razpravlja o najbolj življenjskih slovenskih

”

Na ploščadi za cerkvijo so bila in so še vedno v začetku avgusta srečanja, na katerih se razpravlja o najbolj življenjskih slovenskih vprašanjih. Njihova kontinuiteta in odmevnost je ustvarila pojem svetovišarskega gibanja. S tem, ko je bila uresničena Ehrlichova zamisel o slovenski državi, zanimanja za njih niso nič manjša. Kraj preveva duh slovenske samostojnosti in je mnogim svojevrsten duhovni in fizični spomenik.

vprašanjih. Njihova kontinuiteta in odmevnost je ustvarila pojem svetovišarskega gibanja. S tem, ko je bila uresničena Ehrlichova zamisel o slovenski državi, zanimanja za njih niso nič manjša. Kraj preveva duh slovenske samostojnosti in je mnogim svojevrsten duhovni in fizični spomenik.

Kraj in njegov pomen izpostavljam, ker se letos spominjamo 30-letnice izida 57. številke Nove revije, s katero so slovenski izobraženci na čelu z dr. Jožetom Pučnikom sprožili osamosvojitveno gibanje, ki je pripeljalo do uresničitve Ehrlichovih idej oziroma svetovišarskega gibanja. Ne bomo zmanjševali pomena njihovega dela in poguma, kljub temu pa izrabljamo priložnost opozoriti, da imajo za največji dosežek Slovencev v zgodovini zasluge tudi slovenski izseljenci.

Znano je, da so že pred prvo svetovno vojno v Ameriki ustanovili izseljensko naselje Novo Slovenijo, ko te v Evropi še ni bilo. Številni Jugoslavije niso sprejeli in tako je p. Kazimir Zakrajšek, ki je 1941. to idejo propagiral v ZDA, naletel na živahen odmev. Bolj kot politični so se za idejo slovenske države ogrevali slovenski ekonomski izseljenci, ki so bili žalostni, ker so zaradi gospodarskega in ekonomskega izkoriščanja morali v tujino. Njim so se pridružili tudi številni izseljenski duhovniki. Možnost samostojne slovenske države so neločljivo povezovali s koncem komunizma in vzpostavitev demokracije. Mnoge so ob obiskih domovine prepričali o nujnosti in zlasti možnosti takšne slovenske prihodnosti. Pučnik in France Tomšič sta kot emigranta ključno prispevala k slovenski osamosvojitvi, ki so jo kasneje obogatili še številni drugi. Številnim so komunisti to onemogočili.

V Sloveniji si danes prizadevajo zasluge za osamosvojitve pripisati komunisti, ki so bili vedno proti. Zato onemogočajo, da bi se kaj slišalo o tovrstnih zaslugh izseljencev in katoličanov. Ponarejanje zgodovine obvladajo.

DOSEŽEN SPORAZUM Z ZDRAVNIKI. Ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc in predsednik zdravniškega sindikata Fides Konrad Kuštrin sta podpisala sporazum o začasni prekinitvi zdravniške stavke. Sporazum poleg projekta skrajševanja čakalnih dob obsega aneks h kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike.

PRIMORSKA POJE 2017. S prireditvijo na gradu Dobrovo v Goriških brdih se je 3. marca začel niz koncertov 48. revije Primorska poje, ki se bodo na odrih različnih kulturnih ustanov vrstili vse do 23. aprila. Nastopilo bo 210 zborov, letošnja revija pa je posvečena 70. obletnici priključitve Primorske matični domovini, 80. obletnici mučeniške smrti Lojzeta Bratuža in 130. obletnici rojstva Zorka Prelovca.

UMRL DUHOVNIK DR. MARIJAN SMOLIK. V 89. letu starosti je umrl dr. Marijan Smolik, teolog, liturgist, prevajalec in urednik, dolgoletni profesor na Teološki fakulteti in v zahtevnih časih izključenosti Teološke fakultete z Univerze tudi njen dekan. Širokemu krogu ljudi v domovini in tujini je bil znan tudi kot knjižničar Semeniške knjižnice v Ljubljani.

UMRL DIRIGENT ANTON NANUT. Po dolgotrajni bolezni je v 85. letu starosti umrl eden najbolj prepoznavnih slovenskih dirigentov, maestro Anton Nanut. Ustvaril si je izjemno mednarodno kariero, gostoval po vsem svetu, med slovenskimi dirigenti je vodil največje število orkestrrov (več kot 200), ob tem pa sodeloval tudi z izjemnim številom solistov. Leta 2011 je prejel tudi Prešernovo nagrado za življenjsko delo.

ŠPORT

SMUČANJE. V Crans Montani si je Ilka Štuhec na alpski kombinaciji za svetovni pokal alpskih smučark prismočala 2. mesto. Druga Slovenka Maruša Ferk je bila 5., kar je njen tretji najboljši izid v karieri. Na istem prizorišču je naslednji dan na superveleslalovski tekmi Ilka Štuhec zmagala, potem ko je bila najhitrejša na vseh vmesnih časih. Mariborčanka je osvojila svoj prvi mali kristalni globus v alpski kombinaciji in postala šesta Slovenka s to prestižno lovoriko. V Južni Koreji je bila Štuhčeva na predzadnjem smuku 3., vodi pa v skupnem seštevku in tako tudi v tej disciplini lovi mali kristalni globus. Boštjan Kline je na smuku v norveškem Kvitfjellu slavil 1. mesto in tako prvič v karieri stal na najvišji stopnički.

Boštjan Kline je prvič slavil v kraljevi disciplini, foto: 24ur.com

SMUČARSKI SKOKI. Na olimpijski napravi v korejskem Pjongčangu se je od naših skakalcev najbolje izkazal 20-letni Anže Lanišek, ki je s 4. mestom izenačil svojo najboljšo uvrstitev doslej v svetovnem pokalu. Smučarska skalka Ema Klinec se je na istem prizorišču na prvi tekmi uvrstila na 3. mesto, naslednji dan pa je kljub padcu v finalni seriji dosegla 4. mesto. Na svetovnem prvenstvu v Lahtiju slovenska skakalna reprezentanca ni ravno blestela. Na obeh posamičnih tekmah je zaostala za cilji strokovnega vodstva, na ekipni preizkušnji pa je v postavi Jurij Tepeš, Anže Lanišek, Jernej Damjan in Peter Prevc zasedla 5. mesto. Na tekmi mešanih ekip je bila Slovenija 4., slovenske barve so zastopali Nika Križnar, Anže Lanišek, Ema Klinec in Peter Prevc.

BIATLON. Na svetovnem prvenstvu v Hochfilznu je Teja Gregorin na individualni preizkušnji na 15 km zasedla 12. mesto, kar je njena najboljša uvrstitev v letošnji sezoni.

MLADI NA OLIMPIJSKEM FESTIVALU. Slovenska mlada olimpijska reprezentanca je na olimpijskem festivalu evropske mladine v Erzurumu (Turčija) osvojila 10 medalj. Anja Mandeljč si je v smučarskem teku na 5 km klasično priborila zlato, deskar Žiga Ozebek pa bronasto v paralelnem slalomu. Izplen smučarskih skakalcev: Timi Zajc zlato, Nika Križnar srebro, Katra Komar bron. Nika Tomšič si je zlato odličje prismočala v slalomu, na najvišjo stopničko pa so se dvakrat povzpeli tudi smučarski skakalci na ekipni in mešani ekipni tekmi. Srebro so osvojili alpski smučarji in nato bronasto medaljo še ekipa v curlingu.

ANGLIJA

LONDON

Slovenska februarska sv. maša v kapeli Doma v Londonu je bila na drugo nedeljo v februarju. Tokrat na 6. nedeljo med letom, ki je bila letos 12. februarja. Sveta maša je bila darovana ob obletnici odhoda v večnost naše dobre Brune Lavrič. Udeležba pri maši je bila skromna. V molitvi smo se pri maši za pokojno Bruno spomnili tudi drugih naših pokojnih rojakov iz Londona in okolice.

Pred 2. postno nedeljo je bil pripravljen in razposlan na naslovnike župnijski list »Bogoslužna sporočila Slovincem v Veliki Britaniji«, ki je

namenjen našim rojakom v Angliji in Walesu za postni in velikonočni čas. Tokrat naša župnijska sporočila vsebujejo na prvi strani razmislek o postu. Na drugi strani o Jezusu v puščavi, nakar sledijo oznanila s sporedom slovenskih maš in naših srečanj. Na tretji strani nam upokojeni mariborski nadškof, msgr. dr. Marjan Turnšek, predstavi obdobje postnega časa našega odrešenja pod naslovom: Objemite njegove noge. Na četrti (zadnji) strani pa še razmislek o vstajenskem prazniku. Temu sledi še praznično voščilo.

Na 6. nedeljo med letom je bila v kapeli Doma redna slovenska maša za rojake iz Londona in okolice, ki

Tri generacije: Maja s hčerko Niko in babico Ano

prihajajo k slovenski maši na vsako drugo nedeljo v mesecu, razen v mesecih juliju in avgustu. K sveti maši je tokrat prišlo malo ljudi, a veselimo se vsakokratne udeležbe zavedne slovenske družine iz Beograda: Ane in hčerke Maje ter vnu-

kinje Nike. Maja s hčerko Niko že od avgusta lani živi v Londonu, kjer 7-letna Nika v samem centru Londona hodi v ugledno katoliško šolo sv. Vincencija Pavelskega. Družina je tudi v Beogradu redno prihajala k slovenskemu bogoslužju, ki ga oskrbuje gospod misijonar Lojze Letonja.

Po maši v »Našem domu« v Londonu vedno sledi družabno srečanje v dnevni sobi Doma, kjer se naši rojaki radi srečujejo.

Bogoslužje na začetku postnega časa smo spokorno, polni vere, obhajali po vseh katoliških cerkvah na Otoku na **pepelnično sredo** (1. marca 2017) s sv. mašo in obredom pepeljenja – tudi v kapeli »Našega doma«. S. C.

BENELUKS

V mesecu februarju smo na več krajih v Beneluxu praznovali dan slovenske kulture. O dogodku v Haagu na Nizozemskem in v Bruslju smo že poročali v zadnji številki Naše luči. Nadaljevalo se je v belgijskem Limburgu.

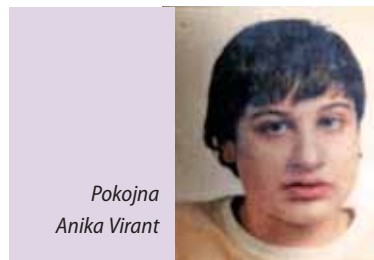
Prešernov dan v Eisdnu. V nedeljo, 26. februarja, smo se ob 11. uri zbrali pri sveti maši v dvorani Našega doma, v Genku. V pridigi je župnik Zvone na podlagi nedeljskega evangelija naredil intervju z Jezusom. Posredovan je bil dvojezično, slovensko in nizozemsko. Pri maši je lepo in ubrano prepeval Združeni pevski zbor Slomšek. Maša je bila tudi zadušnica za pokojno Aniko Virant, od katere smo se v Zonhovnu blizu Genka poslovili v torek, 21. februarja. Po maši je sledilo dobro slovensko kosilo. Po kosilu je sledil kulturni program, ki so ga oblikovali Združeni pevski zbor Slomšek ter Moški in Ženski zbor Slomšek. Program je v slovenščini in nizozemščini povezoval predsednik pevsko katoliškega kulturnega društva Slomšek, gospod Stani Revinšek. Po lepem in z občutkom posredovanem programu slovenskih pesmi so s tremi skladbami nastopili učenke in učenci glasbene šole Mili Bogovič. Razveselili in navdušili so poslušalce. Sledilo je še nekaj recitacij. Prijeten večer je izzvenel glasbeno, ob domačih vižah. Čestitke organizatorjem, članom kulturnega društva Slomšek, za tako uspešen in tako slovensko žlahten kulturni praznik. In za nadaljevanje lepe tradicije, da vsakič praznovanje začnemo s sveto mašo. S tem smo zvesti pregovoru naših prednikov: Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo!

Slovo od Anike Virant. V torek, 21. februarja, smo se v župnijski cer-

Venček narodnih pesmi je razveselil navzoče na slovenskem kulturnem prazniku v Genku.

kvi v Zonhovnu poslovili od Anike Virant, ki se je kot tretji in najmlajši otrok rodila 28. julija 1970. Oče Berto, ki je umrl pred trinajstimi leti, je bil rojen v Eisdnu, v Belgiji, mama Marija pa v Hrastovici pri Mokronogu. Rada pove, da je sosedna našega slovenskega evropskega poslanca Lojzeta Peterleta. V Belgijo je prišla 1961. Pred Aniko sta se jima rodila še sinova Willy in Berto. Vsi trije otroci so se rodili invalidni, še najhujše je za posledicami invalidnosti trpela hčerka Anika, ki je kar 34 let preživela v medicinski kliniki v Ter Heidu v Zonhovnu. Ni govorila in tudi slišala ne, vendar je živela z nasmehom in vedrino. Umrla je 17. februarja 2017, na mamin rojstni dan. Na pogrebni slovesnosti, ki sta jo vodila flamski in slovenski župnik, je prišla do izraza požrtvovalna ljubezen mame Marije, ki je pokojno hčerko imela zelo rada in jo spremljala z veliko pozornostjo. S toplimi in

Pokojna Anika Virant

Zbor Slomšek pri maši v Našem domu v Genku na slovenskem kulturnem dnevu

Mama Marija ter sinova Berto in Willy Virant po maši zadušnici v Genku

Udeleženci bogoslužja na 1. postno nedeljo v kapeli SPC v Bruslju

izbranimi besedami so se od pokojne Anike poslovili tudi zdravstveni delavci medicinske klinike. Ganljivo je bilo tudi, da je njen brat Berto zanj narisal sliko, ki je spremljala krsto pokojne sestre Anike. V nedeljo, 26. februarja, ko smo imeli v Našem domu v Genku mašo zadušnico, smo sliko postavili na oltar, kot lahko vidite iz priložene fotografije. Anikin brat Berto rad in veliko riše in slika, imel

je že razstavo v Amsterdamu. Kljub svoji invalidnosti zna izraziti tisto, kar je lepo in vredno občudovanja. Na Prešernovem dnevu v Genku je pripravil manjšo razstavo svojih umetniških del.

Prva postna nedelja v Monsu in Bruslju. V nedeljo, 5. marca, smo dopoldne, ob 9.30, imeli bogoslužje prve postne nedelje v cerkvi sv. Martina v Jameppesu blizu Monsa.

Ob 18. uri je bila slovenska maša v Bruslju. Pridružila se nam je skupina regijskega odbora Slovenske ljudske stranke iz Novega mesta, ki je z avtobusom pripotovala v Bruselj. Na začetku smo opravili obred pepeljenja. Ujemal se je z nepričakovanim dogodkom, okrog enih popoldne je eden od udeležencev potovanja v Bruselj nenadoma umrl zaradi srčne kapi. Devetdesetletni Vinko Tomažin

bi moral biti z nami pri sveti maši, a se je po volji Najvišjega že veselil nebeške sreče. Zanj smo molili in darovali sveto mašo. Za vse nas je bilo to močno znamenje vstopa v letošnji postni čas in v pomen pepeljenja, kjer duhovnik izgovori vsakemu verniku besede: »Pomni, človek, da si prah in da se v prah povrneš!« ali »Spreobrne se in veruj evangeliju!«

dr. Zvone Štrubelj

FRANCIJA

PARIZ

CHATILLON – PARIZ

V nedeljo, 5. februarja, je v Chatillonu ponovno maševal delegat Jože Kamin. V lepo napolnjeni kapeli je navezal na nedeljski evangelij Matej 5,13–16, Vi ste luč sveta – svoje izkustvo, ki ga je doživel dan pred tem, ko se je podal k rojakom v Mericourt. Na skoraj 450 km dolgi poti iz Merlebacha v Mericourt velikokrat poskrbim, da pot ni enolična. Če mi čas dopušča, rade volje zamenjam avtocesto z regionalno cesto. Tokrat me je pot zapeljala do prelepega mesta Fumay v Ardenih, ki sem ga prvič obiskal, saj je zraslo med polji in gozdovi sredi ničesar. Na mestnem trgu me je pričakal gospod, s katerim sva se namenila v staro meščansko vilo po velik muranski lesteneč. Ko sva vstopila v hišo, se mi je v mislih porodila asociacija na začetek zadnjega filma Titanik. Velike sobane, prečudovit zimski vrt v stilu 1900. V sredini slednjega so nekoč plavale rdeče ribice, na stenah so še visela velika ogledala. Veliki kamin že eno desetletje ni videl ognja. Neki nena-povedani obiskovalec si je privoščil nekaj sanjskih trenutkov ob okrogli železni mizici in stolu, ki ju je približal velikemu loncu, v katerem je bilo lepo, estetsko obrezano smokvino drevo. Zadnjo kapljo vode je dobilo pred devetimi leti. Znebila se ni

samo plodov, ampak tudi listov in življenja, postala je suhi rastlinski skelet. Mimo zimskega vrta sva zavila na desno, v veliko sobano. Strop je bil tako visok, da je pod lesteneč postavil mizo in nanjo zložljivo lestev in še komaj sem dospel do vijaka, ki je mogočno skozi eno stoletje zadržal lesteneč na modrem stropu. »Veste,« mi je dejal varuh ostankov nekdanje vile, »v rokah imate sedaj nekaj lepega, a zelo krhkega. Najprej morate poravnati dogovorjeno ceno, nato pa ga lahko s stropa odstranite.« Rečeno, storjeno. Pomagal mi je pri razstavljanju. Napolnila sva tri večje zaboje. »Veste,« je dejal, »ta lesteneč je nekaj posebnega, saj je šel skozi dve vojni, ne da bi bil poškodovan ... Videl sem ga, ko je še zagorel z vsem svojim žarom in sijajem pred desetimi leti, ko je lastnik, umetnik na steklo, odšel na jug Francije. Dve leti po njegovem odhodu smo še v tej veliki vili kurili. Zime so tu v Ardenih ostre in hladne! Pozneje je zmanjkalo goriva, lastnik se ni več vrnil, zadnje leto mi je naročil, naj prodam vse, kar je mogoče ... Poginile so tudi ribe v velikem zunanem ribniku, drevesa se približujejo in silijo s krošnjami v hišo. V depandansah ni več življenja, v hišo prihaja skozi balkonska vrata in okna vedno več obiskovalcev in vsakokrat kaj izgine.« ... Pred odhodom na sever se je ulila silna ploha. Od vsepovsod je curljalo skozi

prečudovite stropove ... Titanik na kopnem, sem si mislil. Izgubljeno za vedno ... Po srečanju s Slovenci v Mericourtu sem se podal na pot v Chatillon. Že pred nedeljsko sveto mašo sva z Jožetom Šimcem izmenjala nekaj dreves mirabel iz Lorene s Toffolijevo sliko tkalk, ki jo je prijazno šel iskat v Montparnasse. Toffoli je bil vse življenje umetnik svetlobe, luči. Mati Slovenka, oče Italijan. Luč sveta je zagledal v Trstu. Najmočnejše pa je ustvarjal v Charentonu, mestu, v katerem je nekaj let imel celo muzej slik na olje in litografij. Zelo cenim njegovo prosojnost in igro svetlobe ... Vi ste luč sveta. Po končani evharistiji smo se za Prešernovo proslavo zbrali v župnijski dvorani slovenske misije. Najprej smo stoje zapeli Zdravljico, nato je delegat, ki je povezoval tudi program proslave, zaprosil gospo Mirjam Možgan, da nagovori zbrane v imenu veleposlanštva RS v Parizu. Po njenih spodbudnih besedah in prenosu pozdravov gospoda veleposlanika je spregovorila kitarar Maksimilijana Valanta ob opevanju Prešernove Vrbe. Simeon in Ema sta prebrala zgodbo obeh junakov Josipa Stritarja: »... Jaz pravim, medved bil je, kaj? Da, dolgouhi in rjavi, ki se mu tudi zajec pravi!« Maksim je na kitaro zaigral keltsko glasbo sedmih otokov. Vsi Valantovi otroci, skupaj z Lili in Vesno, pa so zapeli Mi se imamo radi. Jože Šimc je poleg spremljanja pesmi na kitaro

Jože in Tončka Šimc v pesmi in deklamaciji na slovenskem odru

recital pesem Jureta Murna: Šipkov grm ... »Ves dan je sonce v to lepoto zrl in cvetov še tisočero odprlo, ko v ranem jutru nežni cvet sončni žarki so prišli odpret. V večni zarji spet sem gledal čudoviti cvet, kako se v mavrici prelije ... Te cvetove roza bele rad imel bi razcvetele. Odnese sem samo spomine in trnov skrite brazgotine.« Zbrano smo prisluhnili petju zakoncev Šimc. Tončka Šimc pa je ob prižgani sveči, ki jo je prinesla na oder, zaključila cikel s pesmijo Toneta Kuntnerja: Ta luč. »Ta luč ni samo do včeraj in ni samo moja. Ta luč ne gori od danes do jutri. Ta luč ne gori in sveti od davne davnine do daljne prihodnosti. Ta luč je spomin. Ta luč je upanje. Nekdo jo je davno nekoč prižgal in je gorela kakor trstenka, kot petrolejka, sveča, oljenka, kakor karbidovka, kot plamen, kot kres, kot ogenj v strehi, kot velik požar, kakor žerjavica, ki je

Gospa Mirjam Možgan z veleposlanštva RS v Parizu je nagovorila zbrane na Prešernovi proslavi.

Pogumni Valantovi otroci z očetom Maksimilijanom

Po slovesni maši za domovino in po proslavi še skupni posnetek v Chatillonu

Carlos Caetano, Pavilla Jaklin, José Da Silva in Jože Kamin na FSK

velikokrat ugasnila, pa ni ugasnila, ker jo varujemo kot luč svojih oči, ker jo predajamo neugaslo, predno ugasne naše življenje. Brez te luči ne bi znali živeti. Brez te luči bi bila tema.« Avtorju je Tončka hvaležna, da ji je dal julija 2016 dovoljenje in s tem navdušenje, da jo recitira kjer koli po svetu, tokrat nam jo je z ve-

Nicolas Hero je spretno in poskočno podaril chatillonski skupnosti zaključno noto Prešernovega dne.

liko sporočilno močjo posredovala v Chatillonu. Slavnostno akademijo je zaključil že tridesetletni prijatelj Nicolas Hero z improvizacijo Tanga na flavto. Ob skupnem kosilu smo kramljali in se lepo imeli. Luč je bila v očeh in srcih vseh navzočih. Hvala za tako lepo pričevanje v skupnosti, v kateri se vsak dobro in domače počuti.

V ponedeljek, 6. februarja, sem kot delegat zasedal na seji francoske škofovske konference, sekciji za migrante na Avenue Breteuil. Poleg delegatov so bili povabljeni tudi predstavniki francoskih provinc in aktualnih tem ni manjkalo, o njih bo poročal sobrat Zvone, ki se je tega srečanja udeležil tudi naslednji dan. Omenil bi rad samo še nepričakovano slovo od dolgoletne sodelavke in vice direktorice oddelka SNPMPi, Paville Jaklin, ki odhaja kot namestnica

župana v Saint-Denis. Z njo sva najstarejša člana omenjenega oddelka pri FŠK. Z otoka Guadeloupe je kot petnajstletna prišla v Francijo. Dobro je na sebi čutila vso akutno problematiko migrantov. Zanje se je vneto zavzemala. Tudi Slovenija je imela v njej močno in tehtno podporo, za kar sem ji hvaležen. Ker sem njen najstarejši sodelavec, od leta 2003, sem se tudi v imenu delegatov poslovil od nje v četrtini televizijski oddaji, kjer sem še posebno orisal njeno vztrajno delo, ob skrbi za slehernega. Nikoli ni prenašala krivic in bila je tako s svojo žensko rahločutnostjo mati nas vseh. K večerni poslovilni slovesnosti smo iz različnih narodov prinesli nekaj domačega. Za Slovenijo sem prinesel iz mlina Thicourt v krušni peči pečeno domačo potico in Tončkine flancate. Na veliko veselje in presenečenje je

bil na tem slovesu navzoč tudi José Da Silva, ki je takrat kot direktor SNPMPi posredoval za moje hitro imenovanje kot delegata, ker me pariški škofov vikar kardinala Lustigerja ni nameraval imenovati za župnika v Chatillonu kakor tudi ne mojega mišljenega naslednika. To imenovanje pa mi je dalo proste roke in sem lahko neovirano prihajal v Chatillon. Imenovanemu direktorju pa smo še posebno lahko hvaležni v Chatillonu za finančno pomoč, ki mi je kot delegatu omogočila odprta vrata misije. Leta 2004 so se stvari začele normalizirati in postale odlične pod škofom Gerardom Daucourtom. Po njem pa imamo zopet novo stanje, ki zahteva veliko spretnosti in vsestranske solidarnosti, da ne rečem veliko luči. Hvala vsem, ki boste v novih okoliščinah ostali Slovenci z žarom. *delegat Jože Kamin*

FREYMING-MERLEBACH

Pokojna gospa Majda Miglič

15. novembra 2016 je vso slovensko skupnost razžalostila vest, da nas je za vedno zapustila gospa Majda (Jeanne) Miglič, rojena Jašovec. Rojena je bila 11. junija 1932 v vasi Nevlje v Sloveniji, starešem Jožefu in Ivanki Gliha. Majda, kakor smo jo klicali v prijateljskih krogih, je živela s starši in sestro Fani v Sloveniji do leta 1940. Tu je preživela svoje rano otroško življenje in še kot mlado osemletno dekletce je zapustila Slovenijo. Družino Jašovec je usoda in vojne razmere vodila v tujino v Avstrijo, na Koroško. Od leta 1940 do 1947 je s starši živela v tujini, tako da se je njeno šolanje odvijalo v tujem jeziku, kakor tudi njeni sestri Fani, ki je bila dve leti mlajša od Majde. Tuja beseda je zamračila slovensko govorico. Na Koroškem je družina Jašovec ostala ves vojni čas, do leta 1947. Nato se je družini odprla druga pot tujine in jih pripeljala v Francijo. V občini Schoeneck so dobili rudniško stanovanje, kjer so

se naselili 20. oktobra 1947 in tam bivali do 10. novembra 1948.

Spoznanje med mladimi priseljenci je hitro želo sadove, Majda je spoznala mladega prijetnega fanta Slovenca, doma iz Metnaja na Dolenskem. Karel Miglič ji je dvoril s svojim prisrčnim nasmehom in ljubeznivo besedo ter jo osvojil. Ljubezen ju je pripeljala do oltarja, kjer sta izrekla »da« pred Bogom 16. januarja 1950.

Kot mladoporočenca sta se nastanila in živela v kraju Schoeneck do julija 1957. Leta 1951 jima je Bog poklonil prvi sad ljubezni, sina Charlja. Kmalu se mu je pridružil brat Mario leta 1953 in Branko leta 1955. Najmlajši izmed štirih sinov, René, je prijokal na svet leta 1961. Sinovi so se poročili in družina se je množila.

Pokojna Majda Miglič iz Stiring-Wendla

Stara starša Majdo in Karla je razveselilo v življenju osem vnukov in trije pravnuki.

Družina Miglič je živela v kraju Schoeneck do leta 1957, nato so se preselili v kraj Behren-les-Forbach, kjer so ostali, dokler si niso ustvarili svoj topel domek v Stiring-Wendlu, in to od leta 1971 do danes.

O družini Miglič bi lahko veliko napisala, saj sta bila Majda in Karel nadvse gostoljubna človeka. V obdobju, ko so slovenski fantje prihajali iskat delo v Francijo, med leti 1956–1959, se je marsikateri zatekel prav k družini Miglič, kjer so se vrata vsakemu poznanemu, ki je iskal pomoči, odprla in vsak je bil sprejet z veseljem kot slovenski rojak. Kar je bilo razveseljivo v tisti dobi, je to, da je rudnik v Moselle iskal delovno moč in sleherni je hitro dobil zaposlitev. Slovenski fantje so takoj zasloveli po pridnosti in poštenju.

Karel in Majda sta bila tudi navdušena ob novici, ko se je kupilo stavbo, ki je bila namenjena služnji Slovenski misiji, dom za slovenska družjenja, tudi kapela sv. Jožefa je dobila svoj prostor, in to že leta

1983. Ko so se začele stene podirati in nove graditi, da je stavba dobila današnje lice doma, je bilo treba nešteto dobre volje in delovne moči. In Karel Miglič je bil tisti, ki je vzpodbujal slehernega k pomoči. In velikokrat je tudi sama Majda priskočila na pomoč. Volja obeh je bila jeklena in njune žuljave roke so ostale v tistem spominu, ki še danes odmeva in bo odmeval v srcih vsakega Slovenca. To so spomini na pridne ljudi, ki so vzdani v gradnji doma.

Majdo je zelo prizadela prezgodnja smrt moža Karla, in prav tako slehernega, ki ga je poznal. Bil je nadvse priljubljen in spoštovan med slovenskimi rojaki. Smrt nam ga je ugrabila iz naše srede že leta 1992. Zavedali smo se, da smo izgubili zavednega Slovenca, izredno prijetnega človeka, velikega prijatelja, ljubitelja petja in materne besede.

Po moževi smrti je Majda ostala še vedno vneto in je gojila ljubezen do slovenske skupnosti. Želela je nadomestiti izgubo dragega moža Karla. Majda je bila dolga leta tudi steber kuhinje pri Misiji. Pridna, sposobna kuharica, dokler ji je zdravje dopu-

ščalo. Vredno je omeniti tudi, da je bil gospod župnik Jože Kamin velik ideal njenega življenja.

Ob njenem 80. rojstnem dnevu smo jo še obiskali na domu v Stiring-Wendlu. Od takrat naprej se je nje-
no zdravje vidno krhalo. **Mama Majda** je doživela izredno ljubezen in skrb svojih štirih sinov, resnično jih je lahko nazivala in vedno ponavljala, to so moji štirje angelčki. Zadnja leta je preživela v oskrbi otrok, čeravno v hiši onemoglih. Vsak dan jo je eden celo dvakrat obiskal. Vrstili so se in skrbeli za mamo, ji posvečali izredno skrb, da ni občutila samote. Nudili so ji izredno toplino domačnosti. Ko ni bila več samostojna, in to je trajalo cela tri leta, so ji nudili pomoč in jo negovali z največjo pozornostjo, kakor le morejo otroci, z največjo sinovsko ljubeznijo. To je tista ljubezen, ki je izžarevala iz src njenih sinov Charlija, Maria, Branka in Renéja do lastne mame. Bolezen je zahtevala svoje in zaspala je v Gospodu, ki naj ji da večni mir in pokoj.

Pri pogrebni sv. maši je **gospod župnik Jože Kamin** v pridigi orisal njuno pot, zahvaljujoč se vsakemu posebej za tovrstno ljubezen do slovenske skupnosti, ki vsak izmed nas želi, kakor sta ona dva želela, da živi dom, slovenska pesem in slovenska beseda.

FREYMING-MERLEBACH

V nedeljo, 12. februarja, nas je v prostorih slovenske misije zbrala želja, da se razveselimo po pustni šegi. Zjutraj pri sv. maši smo se najprej duhovno okrepčali. Nato smo se povzpeli v prostore dvorane, kjer sta nas sprejela vesela muzikanta Gilbert in

Najlepši pustni maski sta dobili prvo nagrado.

Dominique. Sam gospod župnik Jože Kamin si je nadel predpasnik in želel, da vsi, ki redno žrtvujejo čas za priprave kosila ob celodnevni srečanjih, zasedejo ob tem pustnem praznovanju prostor pri mizi. Deležni smo bili izredne pozornosti in pri kosilu počaščeni ob dobrotah. Okus kosila nas je popeljal na kulinariko v domači kraj. V odtenkih priprave so bile vključene tudi sledi svetnika sv. Valentina, zavetnika ljubezni. Ponovno se nam je predstavil kot odlični kuhar in od publike želel izredno veliko priznanje. Rekel je: »Z veseljem sem pripravil to kosilo in obenem zaobjel tudi še 85. rojstni dan moje mame Doroteje.« Veselo razpoloženje je potrdilo, da je pust resnično čas za razvedrilo. Je tradicija, ki sega v svet in vsak na svoj način obuja spomine na ta letni dogodek. V mojih mladostnih letih je moja mama pripravila za pusta dobroto, to so bili krofi. Ker smo bili številčna družina, je mama porazdelila že lačnim očem to slaščico. Krofov ni bilo več. Ostal je dišeč prijeten vonj in topel spomin,

Pustovanje je bilo združeno s celodnevni srečanjem.

ki oživi na pustni dan. Tradicija živi med nami in tej tradiciji prištevamo tudi delček slovenske kulture.

Veselo smo preživeli dan, ki sta mu svoj pečat dodala odlična muzikanta. Da je bil dan zares vsestransko vesel, so nam močno popestrile šte-

vilne pustne maske, za katere je bila prav težava pri žrebanju. Kar vsako bi lahko postavili na prvo mesto.

Nedeljo smo zaključili ob pozni popoldanski uri. Gostje so se razšli razigrani z geslom »prihodnje leto spet pridemo«. *Jožica Curk*

Po zaslugi Jackyja Zappa je dobila slovenska kapela v Merlebachu novo osvetljava.

NE MČ I J A

BERLIN

V zadnjem času je v naši misiji zelo odmevala zlata poroka Mihaela in Barbare Turnšek, ki sta jo obhajala v krogu najdražjih domačih, hčerk Vladke in Jolande

ter njunih družin in vnukov: Kevina, Alexandra, Antonia in Sasche. K slovesnosti so smeli priti tudi vsi iz župnije. Zelo lepo so okrasili cerkev. Bil je nepozaben obred zahvale za petdeset let bogatega in lepega skupnega življenja. Oba sta bila

vseskozi zelo aktivna v župniji. Mihael je vseskozi pel v vseh zborih naše misije. Barbara pa je vedno rada kuhala ob posebnih priložnostih. Za vse to sem se jima ob tem jubileju iskreno zahvalil. Bog naj ju blagoslavlja.

ASEL/HANNOVER

V Aslu smo praznovali rojstni dan Zvonka Veršiča in pustovanje. Bil je zelo lepo pripravljen praznik z različnimi krofi, kremnimi rezinami, specialitetami iz Prlekije: meso iz tunke, pečenka in še več. Vsak se je v nekaj

Prelat Mitja Leskovar čestita Ivi Brumnjak.

Zlata poroka Mihaela in Barbare Turnšek

Dragica in Zvonko Veršič

Stanko in Heinrich

Maske Dragica, Albert, Jožica, naša predsednica, in slavljenec Zvonko

maskiral in veselo zaplesal. Zvonko je stregel z odličnim domačim vinom in žganjem. Zvonku in Dragici gre zahvala, da lahko iz Hannovra pridem v Asel.

HAMBURG

Februarska sv. maša je bila zelo dobro obiskana. V našo molitev smo vključili vse pokojne in seveda tudi naše slavljenke tega meseca. Svoj 60. rojstni dan je slavila Eva Plevnik. S slovensko pesmijo smo ji čestitali, Marica pa ji je zapela še v njenem maternem jeziku. Eva se je rodila v Vukovarju in mlada zapustila svoj rojstni kraj. V Hamburgu je spoznala svojega moža Jožeta, doma iz Štajerske. Že njena pokojna mama Lucija je rada prihajala v našo skupnost. Eva je najboljša slaščičarka in njene torte krase naše mize ob vsaki slovesnosti. Tudi slovenske pesmi rada prepeva, tako pri sv. maši kot v

Eva in Jože

naših prostorih. Želimo ji še mnogo dobrih, zdravih let z njenim možem Jožetom in sinom Bojanom. Srečanje tega meseca je bilo tudi v znamenju pustovanja in tako je naša tretja generacija – Zina, Lara, Lena in Nikolina – s svojo svežino in originalnimi kostumi popestrila zabavo, zabavni minister Marjan in umetnica Fanella pa sta kot vsako leto blestela z lepimi maskami. Hamburške gospodinje so seveda prispevale k bogatemu bifeju.

V ponedeljek smo se po skupnem zajtrku z g. Dorijem in preostalo skupino napotili na ogled novega kulturnega središča ob reki Labi, imenovanega Elbphilharmonie. Pri najlepšem sončnem zimskem dnevu se nam je ponudil bogat pogled preko pristanišča in okolice. Vsi smo bili znova navdušeni nad tem mogočnim objektom, ki je za časa gradnje povzročal toliko glavobolov hamburški vladi in sedaj postal pravi turistični magnet. Po ogledu smo se ustavili v restavraciji Störtebeker, ki nosi ime po znanem gusarskem kapitanu, ki je bil svoje čase strah in trepet takratnih hamburških pomorščakov. Okrog njegove osebe se ovijajo najrazličnejše bajke, svoje naropane stvari je delil tudi revnim. Legenda pravi, da so ga pri otoku Helgoland končno le ujeli in obsodili na smrt z obglavljenjem, skupaj s svojimi 75 sorazbojniki. Takratni župan je obljubil svobodo tistim obsojenim, mimo katerih bo letel brez glave in uspelo mu je preiti 11 pomorščakov. Župan je svojo obljubo prelomil in dal obglaviti celo skupino, njihove glave pa so obesili na kole ob reki Labi. Störtebekerjeva gusarska ladja je bila prodana, kupec je v drogu našel ogromen zaklad zlata, srebra in bakra in v zahvalo dal zgraditi zvonik cerkve sv. Katarine.

Naslednja pot nas je peljala z ladjo preko reke Labe, končno smo se ustavili še pri znanih krakovskih klobasah in proti večeru pospremili g. Dorija na vlak za Berlin. Vera Šeme

Zabavni minister in umetnica Fanella

Lena, Iliane in Marjan

Naša tretja generacija – Nikolina, Lene, Lara in Zina

Na izletu v novi filharmoniji

ESSEN

MOERS

Dan slovenske kulture je 12. februarja pripravil zbor Slovenski cvet v Moersu. Po ma-

ši v cerkvi sv. Jožefa so zapeli nekaj pesmi in recitali nekaj iz Prešernovih poezij. Nato smo se preselili v Don Boskov dom. Tam je bila prijazna in bogata postrežba. Tudi glasbe in plesa ni manjkalo.

Moers – dan kulture 2017

Slovenski cvet – en del – ob dnevu kulture v Moersu

Wetter – 70-letnika Jože Rostohar in Stanko Gajski

WETTER

25. februarja se je k slovenski maši zbralo nekaj več ljudi. Naš dobri faran **Jože Rostohar je praznoval 70. rojstni dan.** Kaj več bomo brali v naslednji številki Naše luči.

Dan staršev v Essnu

5. marca smo se po sveti maši v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Altenessnu preselili nadstropje višje, kjer smo v župnijski dvorani praznovali dan mater in očetov. Najprej smo se okrepčali s pecivom in kavico. Glavna vsebina naših srečanj je prijazno kramljanje ob lepo pripravljenih mizah. Tokrat nismo imeli kakšnih recitacij in drugih literarnih vsebin. Profesor Dušan Čegovnik je prebral Cankarjevo »Sko-

delico kave« kot večno veljavno sporočilo o materinski ljubezni. Navzoči so bili hvaležni za preprosto, a okusno kosilo: kranjska klobasa, odlično kislo zelje iz Darinkine kuhinje (celo zmanjkalo ga je ...) in krasen domač kruh iz Štefkine pečice. Seveda je bilo na voljo vino po izbiri in radenska. Darovi za pecivo in kavico ter prispevek za kosilo so bili namenjeni ustanovi Anin sklad. S posebnim darom gospe Marjane in zakoncev Kozole se je zbrala kar lepa vsotica. Bog povrni vsem dobrotnikom. – Lepo smo se imeli, pa še nekaj dobrega smo storili.

Vstajenjska procesija v Essnu naj nam še vedno veliko pomeni. Mnogi farani, ki so se pred 15 ali več leti redno udeleževali procesije, niso več med nami. Nekateri pa so kar prenehali prihajati k slovenskim mašam, čeprav niso težko bolni. Kdor niti za božič niti za veliko noč ne pride k sveti maši, ali se sme še imenovati veren kristjan? Vsi, ki redno prihajate k slovenskim mašam ali pa v nemško cerkev, kadar vam je to bolj ugodno, gotovo v srcu in duši čutite zadovoljstvo in vsakokratno obogatitev. Lepo vabljeni!

Lojze Rajk

Zbrani ob dnevu mater in očetov v Essnu

Tudi na dan staršev pridne roke ustvarjajo dobrote.

FRANKFURT

Tudi letos smo izpeljali naše pustovanje, že 47. po vrsti, na pustno soboto, 25. februarja.

Seveda je bilo tudi tokrat v dvorani cerkve sv. Bonifacija v Sachsenhausnu v Frankfurtu. Za glasbo smo povabili medse **Ansambel Jurčki** iz Horjula. Tokrat so bili tretjič med

nami, pred tem že leta 2008 in 2009 za pustovanje in martinovanje. Jurčki so poskrbeli s svojo glasbo, igra-

njem in petjem za lepo in prijetno vzdušje. Žal pa je bila letošnja udeležba izredno slaba in tako smo

Otroške maske z roko v roki plešejo svoj ples.

Jurčki so tretjič zaigrali in zapeli v Frankfurtu.

Plesalci so imeli dovolj prostora za ples.

Pust je maske postavil na ogled.

pridelali seveda samo izgubo. Helena Žmavc, predsednica župnijskega sveta, se je s svojimi sodelavci in pomočniki potrudila in pripravili so dobro in okusno hrano, ob pijači seveda, ki jo običajno nudimo, primerno okrasili dvorano, a ostala je napol polna (ali pa prazna, če hočete). Iz tega vira tako letos ne bo nikakršnega daru v dobrotelne namene, za kar smo lahko na ta način v preteklih letih poskrbeli. Pa tudi tista druga razsežnost take prireditve je bila seveda osiromašena, namreč prijetno medsebojno srečanje in pogovor prijateljev in znancev. A v dvorani je bilo kljub vsemu temu prijetno razpoloženje in lepa skupina raznih mask, nekaj tudi otroških. Močno je bil prisoten indijanski rod, a tudi dve banani sta se znašli med njimi, pa še kakšno drugačno bitje, kot je metulj ali Pika Nogavička. Jurčkova komisija je nagradila kot najboljšo izvedbo mask banane in indijanski rod. Eni so bili nagrajani z darilnim bonom grške restavracije,

drugi pa z enoletno naročnino Naše luči. Seveda pa nam je mnogim poznan tudi scenarij, ki sledi zaključku: pospravljanje dvorane, čiščenje in pomivanje posode, tudi na smetne smemo pozabiti; in vse, kar je ostalo, je bilo treba zopet odpeljati v prostore naše župnije.

Nekaj nas je začelo postni čas na pepelnico zvečer z mašno daritvijo in obredom pepeljenja.

Po nekajmesečnem premoru pa smo imeli na prvo marčevsko nedeljo mašno bogoslužje zopet v Lichu in po maši še prijetno srečanje v dvorani poleg cerkve. Gospe Ilonka in Marija poskrbita običajno še za kakšne sladke dodatke, ki se jih ne branimo. Hvala jima.

Že v začetku januarja je umrla 89-letna **Katarina Podhraski** (verjetno Podhraški) iz Obertshausna, po rojstvu pa je bila iz Gornjega Brezna s hrvaške strani blizu Rogaške Slatine. Prav tako v začetku januarja je v 81. letu starosti umrla **Frančiška Neumann**, roj. Rola, iz

V Lichu smo nazdravili vsem skupaj.

Darmstadta, po rojstvu pa je bila verjetno z Rožičkega Vrha pri Radencih. Sredi januarja pa je umrl v 54. letu starosti **Reiner Hoyer** iz Mainza, rojen je bil v Mariboru. Proti koncu januarja je umrla 77-letna Stanislava **Frančiška Ključevšek**,

roj. Berložnik, iz Braunfelsa, po rojstvu pa je bila iz Lesc. Sredi februarja je umrl v 79. letu starosti **Janez Lah** iz Frankfurta (Höchst), po rojstvu je bil iz Tivolcev. Naj počivajo v miru!

rem

MANNHEIM

Podobne in različne usode. V manj kot letu razlike rojenih v prvih dveh povojnih letih, 1946–1947, je prva podobnost lanskim in letošnjim 70-letnikom. Enaka usoda jih je tudi pripeljala v Nemčijo, a na precej različne konce: tri v smeri proti Franciji, natančno v Homburg, tri v dolino Rena blizu Freiburga, dve pa v hriboviti Schwarzwald. V vseh treh skupinah je posebnost ta, da imata dve ali dva podobni usodi v dobrem ali slabem, tretji pa malo manj hudi usodi, enkrat pa nasprotno.

Prve tri, **Marija Kiefer**, **Marija Hoos** in **Otilija Jung**, imajo kar nekaj skupnega. Vse tri so imele dobre može, a sta dve postali vdovi, Štajerka Marija Kiefer že pred mnogimi leti, komaj nekaj let po poroki, Gorenjka Marija Hoos pa pred nekaj leti. Marija Kiefer je premagala hudo bolezen, če pa pridejo kake druge težave, ji je v oporo drugi mož Gernot, prav tako dober. Za vse njihove može, pokojne ali sedanje, pa velja, da so veliki prijatelji Slovencev in Slovenije. Vsi evangeličanske vere, a so in še radi redno prihajajo s svojimi ženami k slovenski maši. Mož druge Marije, pokojni Oto Hoos, je Marijo spoznal v Tržiču, ko si je z motorjem ogledoval Slovenijo. Pogosto je organiziral avtobusne izlete v Slovenijo. V svoji prodajalni pijač je ponujal mineralni vodi radensko in rogaško slatino kot najboljši na svetu. Obenem je tudi promoviral Slovenijo kot izredno lepo deželo. Bil je osebni prijatelj s Slavkom Avsenikom, nau-

Marija Kiefer, Otilija Jung in Marija Hoos

čil se je tudi toliko slovensko, da je lahko vodil turiste po Sloveniji. Tudi z nami se je po slovenskih mašah rad pogovarjal po slovensko.

Druga Štajerka, Otilija Jung, ima drugačno, bolj srečno usodo. Že dolga leta živita z možem, ne da bi ju pestile hude bolezni. Oba rada dobro kuhata, Heinz je še posebno ponosen na kekse, ki jih peče vsako leto pred božičem. Rada nas večkrat povabita na kosilo. Ker sta oba upokojena, rada gresta večkrat v Slovenijo.

V dolini ob Renu pa so bili lani stari sedemdeset let trije moški. Med njimi je **Franc Majcen** že vdovec. Nič ne tarna o starostnih težavah, saj je še kar mladosten in se rad vozi z motorjem. Druga dva, **Mirko Rožman** in **Martin Poslančec**, sta srečna, da še imata ženi, ki jima pomagata, kadar se pojavijo kake

zdravstvene težave. Mirko je bolj obtežen s težavami, tako da včasih izgleda kar nekoliko utrujen, a se v slovenski družbi pri slovenski maši nekoliko razvedri in pozabi na težave. Prihaja pa kar dobrih sto kilometrov daleč. K slovenski maši hodita z ženo Micko tudi v Švico, kamor jima je bliže. Martina pa je lani tudi nekoliko udarila bolezen, a se ji ne da in je ne prizna. Žena Ivanka ga pa opozarja, naj pazi, da se mu kaj ne zgodi, zlasti pri vožnji z avtom.

V hriboviti Schwarzwald pa sta sicer samo dve sedemdesetletnici, **Micka Kramar** in **Marjana Golob**, a sta za fotografiranje vzeli v svojo sredo še župnika Janeza. Micki je pred dvema letoma umrl mož Slavko, sama pa je kar dobro pri močeh in se ji tudi leta ne poznajo. Ker je v Vöhrenbachu najmlajša med tam živečimi Slovenci, ona skrbi za stik s

Lanski 70-letniki v Herbolzheimu z župnikom Janezom

tamkajšnjim župnijskim uradom, da jih obvesti o slovenski maši in priskrbi ključ za prostor, kjer se Slovenci lahko po maši srečamo. Marjano bolj kot svoje zdravje skrbi za moža Tomaža, kljub zdravstvenim težavam pa rada pomaga pri pripravi srečanj, ima pregled nad vsemi, ki zbolijo, jih obiskuje, obvešča župnika, in če je treba, tudi pripravi za župnikov obisk.

Janez Modic

Marjana in Micka z župnikom Janezom in torto za vse

MÜNCHEN

V februarju je po prireditvi za dan slovenske kulture potekalo življenje v župnijski skupnosti po utečenem redu brez posebnih velikih dogodkov. Redne maše ob nedeljah pri Sv. Duhu v Münchnu ter pri sv. Moniki v Ingolstadt ter na podružnicah dvakrat na mesec v Waldkraiburgu in Nürnbergu pa še v manjših skupnostih, kjer je maša le enkrat na mesec ali le občasno, so sicer tudi »veliki« dogodki, vendar jih dojemamo kot redno dogajanje v življenju in delovanju naše župnije. In prav to je največ vredno, saj nas združuje in povezuje z neko zanesljivo stalnostjo. Od tega imamo kot skupnost največ, čeprav o tem malokdaj posebej govorimo in poročamo. V münchenskem župnijskem domu pa je dodatno med tednom sveta maša ob sredah in na prve petke in cerkvene praznike.

Postna duhovna obnova. Na začetku postnega časa je potekala v župniji duhovna obnova kot vstop v čas spokornosti, spreobrnitve in za poglobitev vere v Jezusa, našega Odrašenika. Vodil jo je gospod Roman Travar CM, član misijonske družbe in kaplan v župnijah Dobova, Artiče in Sromlje. Za izhodišče premišljevanj in nagovorov si je vzel božjo besedo postnih nedelj in skušal približati sporočilo teh besedil

Udeleženci postne duhovne obnove

kot spodbudo za notranjo prenovo krščanskega življenja. Po prvih odmevih sodeč je bila to za udeležence kar precej zahtevna naloga, saj je voditelj očitno želel stopiti z udeleženci v duhovne globine, ki postanejo zahtevne in naporene za razumevanje in sprejemanje. Vendar so udeleženci kar vztrajali. To kaže na dobro izkušnjo, da jih ne prestraši tudi nekoliko zahtevnejša naloga in da je želja po poglobitvi verskega življenja globoko v njihovih srcih. Vstop v duhovno obnovo je bil prav na prvi petek pri večerni maši in udeležba je bila zaradi častilcev Jezusovega Srca kar lepa. V soboto dopoldne je bilo število udeležencev nekoliko manjše zaradi ovir, ki so jih imeli nekateri župljani, ki se sicer radi udeležijo teh duhovnih dogodkov, popoldne se je pridružilo nekaj

Duhovno obnovo smo zaključili pri nedeljski maši v kapeli našega doma.

Vera se utrjuje iz poslušanja, spraševanja in posredovanja izkušenj.

novih poslušalcev. V nedeljo dopoldne je voditelj Roman z župnikom obiskal slovensko mašno občestvo v Nürnbergu in mu tudi razlagal božjo besedo. Popoldne pa je nadaljeval svoje delo spet v župnijskem središču, kjer je bila udeležba prav

spodbudna in pri zaključni maši se je zbralo dodatno še nekaj faranov, da je bila kapela v župnijskem domu polna. Zahvalili smo se Bogu za dar tega duhovnega tridnevja pa tudi predavatelju Romanu Travarju. *župnik in sodelavci*

STUTTART

25 let društva Slovenija Stuttgart

V okviru kulturnega praznika je kulturno društvo Slovenija Stuttgart pripravilo zelo lepo obletnico nastanka društva in proslavo. 25 let je lepa doba in lepa je prehojena pot tega društva. Pokojni župnik Ciril Turk je ob nastanku slovenske države zbral okoli sebe slovenske domoljube iz svoje župnije, da bi se v okviru društva širila slovenska demokratična zavest in ljubezen

do Slovenije. Društvo je raslo in se krepilo v vseh pogledih delovanja. Srečanja v moji domovini, ki jih vsako leto organizira društvo, je največji sad delovanja, kakor tudi vsi ostali dogodki. Mnogo kulturnih prireditev, proslav, svetih maš ob različnih priložnostih, predavanj in srečanj je organiziralo društvo in s tem pokazalo, da krepijo in ohranjajo narodno zavest, slovenski jezik, ljubezen do domovine in očetnjave. Ob zelo lepo pripravljeni proslavi ob kulturnem prazniku se je na odru zvrstilo nekaj

nastopajočih, ki so predstavili del naše lepe slovensko pisane in recitirane besede. Nastopali so cerkveni pevski zbor Obzorje, otroci, ki obiskujejo verouk, folklorna skupina društva Triglav, gospod Štefan Fabčič z recitiranjem Prešernove poezije, pozdravnim nagovorom predsednice društva gospe Karoline Štuhec Meglič in lepim povezovanjem kulturnega programa ddr. Mire Delavec. Za jagodo na torti pa so poskrbeli fantje Šaleškega študentskega okteta. Ob tem lepem dogodku bi rad napisal

misel Gregorja Čušina, ki pravi: »Slovinci pa smo ta, že sam po sebi ne preveč svetel svetopisemski zgled, tako kot znamo samo mi, vzeli malo po svoje. Tako kot izvoljeno ljudstvo smo se tudi mi po večstoletni sužnosti znebili spon, se odpravili v tako pričakovano in opevano svobodo, pa smo zakoračili v Rdeče morje, po katerem smo blodili več kot štirideset let. In ko smo končno prilezli na breg obljubljene dežele, smo, še mokrih oblek in do kože premočeni, na hitro popili mleko in polizali med in

Zbrano občestvo na kulturnem prazniku

Folklorna skupina društva Triglav

Predsednica društva gospa Karolina Štuhec Meglič in Šaleški oktet

Kako dobro in prijetno je v Heilbronnju.

nato polnih trebuhov naravnali svoj korak v puščavo, kjer zdaj brezglavo kot ovce brez pastirja oziroma ovce s preveč pastirji blekečemo od leve na desno, od desne na levo in se nam kolca po Egiptu in mesu, loncih in verigah ... Mojzesa in mane pa od nikjer in nikoder. In kako dolgo bo to še trajalo, mi ne pove niti *Sveto pismo*, čeprav me jok in škripanje z zobmi, ki ga slišim, straši, kako se bo ta zgodba končala. Noben otrok si ne more izbrati svojih staršev in tudi jaz si te, mati Slovenija, nisem izbral. Pripadam ti po nekem višjem ,naključju', ki naju je zvezalo. A te ljubim in spoštujem! Ne zato, ker tako veli božja zapoved! Ne le zavoljo pripadnosti in ne zgolj ,po naključju'. Ljubim te, ker si me rodila in ker mi daješ življenje in ker le tako lahko ljubim in spoštujem samega sebe! In ponavljam z nekom, ki je v nekem trenutku sicer zatajil svojo pravo mater, pa kljub temu velja za največjega med nami: *„Mati, domovina, Bog!“* Ali kot to zveni v svetopisemskem prevodu: *„Vera, upanje, ljubezen!“* Vse najboljše za tvoj kulturni dan! Bog te živi, Slovenija! Tvoji sinovi in tvoje hčere slovenske.«

Župnijski utrip

Življenje naše župnije je duhovno bogato in pestro, saj se v Stuttgartu in po naših podružnicah dogaja veliko pastoralnih dogodkov, ki potrjujejo, da Jezus Kristus nagovarja naše ljudi in da župnijsko življenje ne umira, ampak raste. Ja, Cerkev je Gospodova nevesta in živi organizem. Zgodovina Cerkve je v bistvu en sam prikaz, kako je bil za prve krščanske skupnosti tedanji poganski svet resnično velik izziv, pred katerim kristjani niso bežali. Nasprotno, prav zato, ker je bil zanje tako velik izziv, so za njegovo odrešenje tisoči kristjanov z veseljem žrtvovali svoja življenja. Po drugi strani pa so v primerjavi s tedanjim splošnim načinom življenja krščanske skupnosti živele tako alternativno drugače, da so se pogani čudili in so se mnogi z veseljem oprijemali novega nauka (prim. Apd 5,12–16). Tudi vsa poznejša cerkvena zgodovina pričča, da je bilo podobno tudi ves poznejši čas. Krščanske skupnosti so dobivale moč, da so sprejemale svet kot alternativo in bile tudi same alternativa svojim sodobnikom, v glavnem prav z vsakdanjim sodelovanjem pri župnijskem življe-

Zbrani za mizo pri družini Forjan

nju. Vedno, ko je bila župnija tisto znamenje in orodje, ki je pomagal vernikom dosegati ta cilj, je v največji meri izpolnjevala svoje temeljno poslanstvo. Če se danes govori, da je župnija v krizi, potem je v njej prav zato, ker današnjim krščanskim skupnostim ne pomaga v zadostni meri, da bi bile izziv za današnji svet. V krizi je tam, kjer današnje kristjane ne usposobi, da bi bili iz ljubezni do sveta pripravljeni vse svoje sile posvetiti delu za njegovo odrešenje. Zgodovina Cerkve nas poučuje, da je

bila vsaka doba za Cerkev določen izziv. To se je dogajalo posebno takrat, ko je bila tudi Cerkev tako prepričljiva pričevalka Jezusa Kristusa, da je sama predstavljala velik izziv za ljudi svoje dobe. Naša krščanska skupnost in celotna župnija smo na poti, in to na takšni, kjer bo treba imeti dobro oporno palico, kot popotnik ali romar, ki se ne bo zlomila ob viharjih tega sveta. Naša popotna palica naj bo sveta evharistija, zakramenti, molitev, karitativno delo, vera, upanje in ljubezen. *Aleš Kalamar*

SRBIJA

MUŽLJA

Prešernova proslava

Slovensko društvo Planika v Velikem Bečkereku je letos pripravilo tradicionalno Prešernovo proslavo, 7. februarja 2017, s spominom na slovensko pesnico in pisateljico **Marijo Jelen-Brenčič** (1919–2000). 8. februarja, na sam Prešernov dan, so namreč kot gostje prisostvovali proslavi 20-letnice prvega slovenskega društva v Srbiji, Kredarice v Novem Sadu, v polni dvorani Srbskega ljudskega gledališča. Istega dne je bilo odkritje spominske plošče slovenskemu rojaku Lorbeku (Josip Lorbek-Pepi – 1933–2010) v studiu M RTV-Vojvodine, ki je bil izviren sklada-

telj, pianist in dirigent – in tudi zvest član slovenskega društva.

Z branjem in petjem del Marije Jelen-Brenčič so v Zrenjaninu sodelovali trije od njenih devetih otrok: inž. Marija, šolska sestra Vesna (Ivanka), salezijanec Janez ter nečakinja Pavla. Njene pesmi in črtice so doživeto brali naslednji člani slovenskega društva Planika: Martina Drča, Dimitrije Đuričin, Ana Ludoški, Milica Mirkonjev, Milica Pešić, Vera Popović, Đorđeta Sfrancok, Milena Spremo, Magdalena Tot, Darko Trkulja in Vesna Tucić.

Mariji se je v mladosti vse spreminjalo v verze; ko je začela pisati črtice, so nastale pesmi v prozi. Slovensčina je jezik »praznika, petja in vriskanja«, in tako je tudi njeno pi-

sanje. Pred drugo svetovno vojno je bila najbolj plodovita slovenska pesnica in je nekaj njenih pesmi celo uglasbenih.

Akademijo smo začeli z njenim akrostihom o Prešernu *V kraljestvu muz* iz leta 1941, končali pa prav tako s sonetom o Prešernu, ki ga je napisala za enega od devetih otrok, ki jih je rodila v težavnem medvojnem in povojnem času, ter jih skupaj z možem skrbno vzgajala.

Gojerjeva Marija se je rodila v Podlipi pri Vrhniku 28. februarja 1919 očetu Francu Brenčiču ter materi Mariji Cankar iz Kajndola, sorodnici pisatelja Ivana Cankarja. Ob večerih je zapisovala pesmice, ki so se ji porajale med

trdim delom na polju, in jih izdala leta 1937 pod naslovom *Spev tihe doline*.

Pesmi je objavljala po časopisih, kar je opazil drevesničar Anton Jelen iz Šentilja pri Velenju, ki je obiskal pesnico, kupil njene pesmi, avtorico pa kmalu popeljal na svoj dom kot poročeno ženo. 5. novembra 1939 sta se poročila v grajski kapeli v Mali Loki, kjer je obiskovala Kmetijsko-gospodinjstvo šolo pri šolskih sestrah in urejala glasilo Sončni žar. 1939 je napisala opero *Mamice naše z dejanja slavimo*; na radiu Ljubljana je bila predvajana njena igra *Mamica, spet si naša*.

Kmalu po poroki se je začela družga svetovna vojna in komunistična revolucija.

Na od Nemcev zasedenem ozemlju se je začelo izseljevanje zavednih Slovencev: selili so tudi mlada zakonca s šestmesečno Hedviko, a se je Dunajčan Jozef Hummel v Mariboru zanje zavzel, da so se lahko vrnili nazaj v domačo vas. Kljub medvojnim in po-

vojnim težavam pri Klemšetovih ni manjkalo dobre volje. Mož Anton je l. 1947 napisal igro *Elektriko hočemo*, ki jo je Marija obogatila s svojimi pesmi po narodnih napevih.

Kot 50-letnica je Marija začela pisati črtice, zlasti pri Kmečkem glasu.

1968 je izšla pesniška zbirka *Vzdih cvetne dobrane*, 1969 *Vrisk jasne planine*, 1970 pa *Mir sinje višave*, ki je posvečena sinu Janezu, ki je pel novo mašo v Šentilju 16. julija 1972.

1991 je izšla pri Kmečkem glasu knjiga *Naših njiv nihče več ne orje s*

črticami iz kmečkega življenja. 1995. leta je izšla knjiga *Sedem ključavnic*, ki vsebuje zanimive črtice iz njene mladosti.

Ostalo je še veliko zanimivega in neobjavljenega: med drugimi zanimiva povest *Miško*, ki opisuje dogodivščine konja Miška, ter črtice z naslovom *Kosmeje*, in okoli sto pesmi.

Pesmi je pisala tudi ob različnih priložnostih: za godovno voščilo, za čestitke župnikom, v pozdrav škofu pa tudi v oporekanje ob onesnaževanju okolja ter kratenju pravic nekaterim družbenim slojem in posameznikom. Marija je živela, bolehalo in umrla doma na prvi pomladanski dan leta 2000.

V pesmi je predvidevala, da bo umrla prva ona, saj je dolga leta bolehalo, vendar je Anton omagal že leta 1992. V zakonu sta živela do konca v slogi, zvestobi in ljubezni. O njunem delu je govorilo pet prireditev.

Stvaritve Marije Jelen-Brenčič so preproste in pristrčne, pa jih niso mogli razumeti hudi časi, ko so nekateri hoteli iztrgati iz človeških src vero v Boga in ljubezen do slovenske dežele. Ona pa je vseeno upala, da bodo prišli boljši časi, ki bodo razumeli njeno sporočilo miru in pravice:

Moje pesmi bodo brane,
ko ne bom več štela let –
ko bo vzkli v človeških srcih
bratovske ljubezni cvet!

Polna dvorana izbranih gostov je nagradila nastopajoče s toplim aplavzom, člani društva Planika pa so jih pogostili z od doma prinesenimi dobrotami ter se zadržali v domačem pogovoru. To je bilo priznanje ne le nastopajočim, ampak tudi požrtvovalnemu vodstvu društva Planika, ki je prireditev pripravilo.

Janez Jelen

Skupna slika vseh nastopajočih pred prireditvijo v pisarni društva Planika

Člani društva Planika in drugi gostje med akademijo

Klemšetova družina – salezijanec Janez spremlja s kitaro, pojeta Marija in s. Vesna

Skupna slika navzočih sorodnikov – od leve na desno Janez, Pavla, s. Vesna, Pavlin sin Sandi in dve Mariji, spredaj Sandijeva otroka Matej in Luka

Slovenska maša v cerkvi sv. Dominika Savia v Mužljji, na sliki Pavla, Marija, s. Vesna, Janez

Člani društva Planika na dvorišču društvenih prostorov pred odhodom na Prešernovo prireditev v Novi Sad

ŠVEDSKA

Glas s Švedske

Mesec december in mesec januar sta bila za švedskega vagabunda precej naporna in polna takšnih ali drugačnih preizkušenj, tudi dvodnevni obisk bolnišnice v Göteborgu. Hvala osebjem v Sahlgrenski, ki so z vso pozornostjo in ljubeznijo dva dni tudi švedskemu vagabundu posvetili čas in mu velikodušno pomagali. Po miklavževanju in po izkustvu, kako je ležati priklopljen na aparate, je bilo treba nabrati novih moči. Potem so sledile velike spovedi, tudi pomoč hrvaškim skupnostim na zahodni obali, pa obisk rojakov, ki so zaradi bole-

zni priklenjeni na dom. Praznovanje Gospodovega rojstva je bilo letos v smeri Stockholma, Eskilstune ter Köpinga in štefanovo ter janzovo v Göteborgu, skupaj z dnevom samo-

stojnosti in enotnosti. Novo leto je takoj na začetku napovedalo obisk vseh enajstih slovenskih skupnosti na Švedskem na terenu petih Slovenij. Ne samo to, zaradi obveznosti

v Oslu na Norveškem je sledil obisk dveh družin v Lillehammerju v sredo po novem letu. Hvala družini Jerneja in Andreje Koblar ter Anne Miklavič za gostoljubje in čudovito srečanje

Miklavževanje v Göteborgu

Babice Marije pomagajo v župniji v Göteborgu.

tam daleč gori na Norveškem. Čudoviti ljudje, ki »pašejo« v čudovito naravo. Bog vas blagoslovi! Pa še ta zanimivost, v tisti noči je bilo v Lillehammerju –18 °C, na severu Švedske pa kar –40 °C. Hvala Bogu, da smo bili pri Koblarjevih na toplem, medtem ko so Švedi na severu štiri ure zmrzovali v vlaku, ker ni bilo kurjave. Kakšni ekstremi? Ampak, kot je rekel g. Jože Drolc: Na koncu je pomembno le to, da človek ostane živ. Pokojni Stipo Šošič pa je dodal: »I normalan.«

V vmesnem času sta bila še dva pogreba, pri katerih je moral slovenski duhovnik priskočiti na pomoč v kombinaciji hrvaškega in švedskega jezika. Ker zaenkrat ni nikogar v župniji Kristusa Kralja, ki bi lahko prevzel pogrebno bogoslužje v takšni kombinaciji, je seveda to padlo na Zvonetova ramena. Pripraviti program za celotni dogodek vzame najprej veliko časa in zahteva veliko sedenja, potem pa je seveda potrebno oditi na teren. Dodatni kilometri in manj časa za okrevanje naredijo človeka utrujenega in seveda je tako več možnosti tudi za močan prehlad, kašljanje, tako da človeka boli ves zgornji del života. Ampak, tu smo, da gremo z veseljem naprej. Hvala vsem rojakom za podporo in pomoč na terenu, da je lažje iti naprej.

Naši pokojni

Na praznik sv. Lucije, ki je na Švedskem velik dogodek, so se rojaki skupaj s sorodniki poslovili od pokojnega **Jožefa Kaplana**. Slovo je bilo 13. decembra 2016 ob 10.00 v St Sigfrids kappel na Kvibergeru, kjer so se navzoči zbrali ob očetu in prijatelju ter sodelovali pri sv. maši zadušnici, po kateri je sledil pogreb na tem pokopališču.

Jožef je bil rojen 10. novembra 1934 na Jesenicah v številni družini. Med drugimi brati in sestrami je imel še brata dvojčka Tonyja. Danes živi le še sestra Terezija, Zinka. Njegov dvojček je pred nekaj leti umrl in bil pokopan v Boråsu na Švedskem. Tony in Jožef sta prišla na Švedsko po letu 1960, kjer sta se zaposlila in si tako uredila tudi ugodno ekonomsko podlago za človeka vredno življenje, česar si doma nista

Zadnje slovo od Jožefa Kaplana v Göteborgu

mogla zagotoviti. Jožef je s svojo družino obiskal Slovenijo tudi 4- do 5-krat na leto. Njegova druga žena je bila Nemka, zato se otroci na žalost niso naučili slovenskega jezika.

Jožef je delal v različnih tovarnah. V 80. letih pa se je zaposlil pri Göteborgs spårvagnar, kjer je vozil avtobus vse do zasluženega pokoja. Oče je svojim domačim veliko pripovedoval o lepotah Slovenije, o Bledu, Postojni, Portorožu, Kranjski Gori.

Jožef je bil preprost človek. Znal se je »pohecati« s svojimi otroki in tudi med drugimi ljudmi je bil zabaven. Rad je prepeval. Všeč so mu bili stari ameriški avtomobili. Njegova ljubezen so bili tudi domači hišni ljubljenci.

Zanimivo, da je v zadnjem času svojega bivanja na zemlji veliko govoril o svojih pokojnih sorodnikih. Vedel je, da je hudo bolan in morda je tudi slutil, da se mu bliža zemeljski konec.

Hčere Laila, Nina in Annelie so se skupaj s svojimi družinami in očetovimi prijatelji ter sodelavci poslovile od očeta. Doma na Jesenicah mu je navček pel zadnje slovo. Naj v tuji zemlji počiva v miru, kjer naj skupaj z vsemi rajnimi čaka vstajenja in poveljanja.

Dober mesec kasneje, 15. februarja 2017, so se v cerkvi v Bjuvu zbrali sorodniki, rojaki in prijatelji pokojne **Rozike Bobič**, da se še zadnjič poslovijo od nje, ki so z njo potovali skozi življenje. Hčerki Mirica in Lillian z družinama, nečakinja Jožica Babič z možem Markom iz Slovenije, lepo število rojakov iz skupnosti v Helsingborgu in Rozikini prijatelji ter sosedje so se od Rozike poslovili najprej s sv. mašo zadušnico. Nato je sledil pogreb na pokopališču v Bjuvu, kjer je Rozika živela svojo jesen življenja.

Z Roziko so se rojaki redno srečevali drugo nedeljo v mesecu pri sv. maši v slovenskem jeziku v Helsingborgu, kamor je prihajala sama, dokler so ji moči dopuščale, potem pa je hčerka Lillian poskrbela za mamin prevoz v cerkev in nazaj.

Rozika je bila rojena 2. septembra 1934 v kraju Brezje št. 19, v župniji sv. Mihaela v Pišecah, od koder prihaja tudi slovenski dušni pastir na Švedskem. Zanimivo, da sta oba hodila v isto osnovno šolo v Globokem pri Brežicah. Kot njegovo mamo Angelo Podvinski, tako je tudi Roziko na začetku druge svetovne vojne pot vodila v pregnanstvo v Šlezijo, od koder sta se obe po koncu vojne srečno vrnila domov, kjer je bilo vse izpraznjeno in je bilo treba začeti povsem znova. Rozika se je zaposlila v rudniku Globoko, kjer je delala v težkih razmerah. Tam je spoznala

VABILO

VADSTENA 2017

Vadstena 2017, slovesno praznovanje binškošnega dogodka, 55-letnica obstoja in delovanja slovenske katoliške misije na Švedskem in še kaj je pred nami. Dragi rojaki, vzemite si čas in poromajte na binškošno soboto, ki bo letos **3. junija, v Vadsteno, kjer bo ob 12. uri slovesna sv. maša**, kot običajno po njej skupno fotografiranje in potem čudovita slovenska procesija, ki vas bo peljala do slovenske lipe ter nato v kloster kyrka, kjer so relikvije sv. Brigite Švedske in sv. Katarine. Vzemite si čas in radi pridite. Misijski pastoralni svet bo, skupaj s pomočniki, poskrbel za naša grla in lačna usta, ansambel Lunca pa bo ponovno poskrbel, da si nabrusite pete in še kdo bo poskrbel za lepo petje. Radi pridite! Čaka vas veliko presenečenje!

Dobrodošli v Vadsteno, dobrodošli v dvorano Petrus Magni skola, naslov pa je: Borgmästaregatan 2, 592 31 Vadstena.

Zadnje slovo od Rozike Bobič v Bjuvu

rojaka Milana Germovška. Zaljubila sta se in se kasneje poročila. Pot ju je potem vodila v Maribor, kjer jima je sestra Micka našla službo v Mariborski livarni. Življenje je bilo tudi v Mariboru težko in skromno. Leta 1964 je na Švedskem obiskala svojega brata Jožeta. Potem se je vrnila domov. Rozika in Milan nista dolgo ostala skupaj. Milan je odšel na delo v Nemčijo, Rozika pa se je skupaj s hčerko Mirico podala na Švedsko s trebuhom za kruhom. Kasneje je srečala Lojzeta Bobiča, doma iz župnije Šentjerneje na Dolenjskem, s katerim sta se poročila in rodila se jima je hčerka Lillian.

Rozika je delala vse do zasluženega pokoja v Findusu. Ljubila je naravo, ponosna je bila na svoj vrt

in sadovnjak, ki ju je obdelovala z veliko ljubeznijo. Čudovit jabolčnik in drugo sadje je rada delila z rojaki po sv. maši v Helsingborgu. Rada je hodila v gozd, kjer je uživala v nabiranju gob in jagodičevja. Vse, kar ji je nudila narava in je pridelala na svojem vrtu, v sadovnjaku ali je nabrala v gozdu, je velikodušno delila naprej. Kolikor je bilo mogoče, sta se z možem Alojzom z veseljem podala na obisk v domovino, kakor tudi v Španijo, kjer sta zbirala toploto sončnih žarkov.

Ko je leta 1996 mož Alojz končal zemeljsko življenje, se je Rozika posvetila svojim rožicam, kakor tudi sadnemu drevju, ki ji je vsako jesen dajalo sladke sadove. Družina ji je bila zelo pomembna in ob nedeljah je bila vesela obiska otrok in vnukov, da jih je lahko pogostila z okusnim kosilom. Vera, družina, vrt in sadovnjak, s tem je bila zadovoljna in to je tisto, kar jo je osrečevalo in kar je z veseljem delila naprej.

Nečakinja Jožica Babič in njen mož Marko, ki sta se udeležila pogreba iz Slovenije, sta s sabo prinesla tudi slovensko zemljico, ki so jo posipali v grob drage tete Rozike. Počivajte v miru in hvala Bogu za vse dobro ter plemenito, kar ste storili v svojem življenju, ki ni bilo lahko, a je bilo duhovno bogato! *Zvone Podvinski*

Pričevanje ljubezni do vere in domovine

Gostovanje Duhovniškega okteta Oremus v Avstraliji

Oktet Oremus, ki ga sestavljajo duhovniki ljubljanske in novomeške škofije, je od 11. do 27. februarja gostoval pri Slovencih v Avstraliji.

Potem ko smo v lanskem letu praznovali desetletnico delovanja, smo se povezali s patri frančiškani, ki oskrbujejo tri glavna središča, slovenske župnije na tej celini, in dogovorili smo se za primeren čas obiska, ko se ob koncu poletja v deželi pod Južnim križem začne novo pastoralno leto.

Iz mrzle slovenske zime smo po dolgem letu, ki z enim postankom traja vsaj dvajset ur (kaj pa je to v primerjavi z našimi rojaki, ki so pred pol stoletja potovali z ladjo mesec in več!), prišli v iztekaajoče se poletje, ki je letos postreglo s temperaturami krepko čez 40 stopinj Celzija.

Turnejo smo začeli v Sydneyju, natančneje v Merrylandsu, v župniji sv. Rafaela, kjer nas je pri-

čakal p. Darko Žnidaršič. Prvo nedeljo smo tako imeli sveto mašo dopoldan, nato koncert in kosilo v slovenskem klubu, popoldan pa smo bili še pri manjši skupnosti v skoraj sto kilometrov oddaljenem Wollongongu. Skupaj s p. Darkom smo naslednji dan obiskali narodni park Blue Mountains, v torek pa še glavne znamenitosti Sydneyja. V četrtek je sledil sprejem pri veleposlanici v Canberra, ge. Heleni Drnovšek Zorko, ter srečanje s slovensko skupnostjo, ki gostuje v eni izmed avstralskih župnij.

Drugo nedeljo smo bili gostje pri p. Cirilu Božiču, ki skrbi za župnijo sv. Cirila in Metoda v Kewu v Melbournu. Po dopoldanski maši je sledilo skupno kosilo in nato še koncert. Rojaki so se ob skupnem prepevanju domovinskih pesmi zadržali do poznega popoldneva. Med tednom smo se srečali tudi z melbournskim nadškofom, msgr. Denisom

Hartom, s katerim smo bili na večerji v Baragovem domu. Kako domače vzdušje napravijo pridne roke slovenskih gospodinj, na čelu z laiško misijonarko, go. Marijo Anžič!

Po čudoviti pokrajini na Great Ocean Road, ki smo jo prevozili v zadnjem tednu, smo prispeli v skupnost v Adelaidi, ki jo vodi p. David Šrumpf. Tudi zadnjo nedeljo smo bili priče močni veri in ohranjanju živega spomina na domovino, ki so jo mnogi morali zapustiti zaradi razmer. Marsikatero oko se je orosilo, tudi pri nastopajočih, ko smo se Bogu zahvalili za to, da nam je odmeril kos svoje-ga raja, in čeprav mnogi živijo na drugem koncu sveta, so v srcu še vedno ponosni Slovenci.

Člani Duhovniškega okteta Oremus smo Bogu hvaležni, da smo smeli bivati med rojaki in jim prinesli veselje pesmi, ki jo je slovenski duhovnik vedno s ponosom gojil!

Z G O D B A

Lloyd DOUGLAS

Njegova suknja

Kornelija Vipsanija Galio, ki je, čeprav je bila le pastorka ločene žene cesarja Tiberija, vedno poudarjala srednje ime, bi bila lahko na dvoru pomembna oseba, če bi se bila le potrudila.

Če bi zgolj Kornelijina želja zadoščala, da bi se njen mož potegoval za naklonjenost krone, potem bi spadal Mark Lukan Galio med njene naj-ožje kroge ter bi lahko zase in za svoje domače dosegel vse zaželene prednosti. Da, če bi se hotela Kornelija polaskati neznosni Juliji, bi družina Galio dosegla visok položaj po še krajši poti. Toda Korneliji je manjkalo za to potrebne odločnosti. Bila je čudovito bitje, da, še zdaj, čeprav je bila že sredi štiridesetih let. Zelo izobražena, prijetna gostiteljica, ljubezniva žena in prizanesljiva mati – in ena najbolj lenih žensk v vsej rimski državi. Sužnji so menda včasih že po cele mesece služili v hiši, preden so zvedeli, da gospodarica ni bolna.

Kornelija je zajtrkovala okoli poldneva, popoldne pa je prebila v svojih prostorih ali na sončnem vrtu in malomarno prelistavala stare pisatelje ali pa z vitkimi prsti gladila strune kakega glasbila; vsi v hiši so ji na vso moč stregli. In ker je bila dobrega srca in ji je bilo lahko ustreči, so jo imeli vsi radi. Nikoli ni

ukazovala, razen če je šlo za njeno osebno ugodje. Pod spretno in zanesljivo Marciporjevo upravo in pod vneto, čeprav malce čemerno Decimovo vlado v kuhinjskem kraljestvu so vodili hišno gospodarstvo sužnji in gospodarica jim ni pomagala ne z navsveti ne z grajo. Vedno je bila vedre volje – najbrž zato, ker bi ji bile skrbi prenaporne. Le redki nesrečni pripetljaji so jo spravili iz ravnotežja; tedaj je tiho jokala – pa si kmalu spet opomogla.

Od včerajšnjega dne sem pa je bil njen navadni mir resno skaljen. Senator je imel v senatu neki govor. Pavla Galova ji je o tem med popoldanskim obiskom razburjeno pripovedovala.

Kornelija se ni črnogledemu mišljenju vzvišene-ga soproga o rimski upravi prav nič čudila, saj je rad razpredal take misli, hodeč gor in dol po spalnici. Pač pa je bila vsa iz sebe, ker je Marko svoje nezadovoljstvo v senatu tako javno nadrobil. Korneliji ni bilo treba Pavle šele vprašati, zakaj jo je stvar tako prizadela. Pavla bi pač želela, da bi se izognili težavam med senatorjem Galijem in krono – zaradi Diane. Njeno veliko prijateljstvo z Lucijo bi postalo lahko mučno, če bi Lucijin oče princa ne nehal zbadati, zraven pa je bila med Pavlo in Kornelijo še tiva

zarota, da bi se njuni družini tesneje povezali, brž ko bi se med Marcelom in Diano prebudila ljubezenska romantika, to pa je bilo pričakovati.

Tega Pavla seveda niti z besedico ni omenila, ko je pripovedovala o predrznih posegih senatorja Galia, vsekakor pa je staro prijateljico opomnila, da zna biti sicer tako nenadarjeni princ čudovito iznajdljiv, kadar se mora maščevati nad tistimi, ki ga grajajo.

»Kaj pa naj vendar storim?« je zastokala Kornelija. »Saj menda ne misliš, da naj mu kaj očitam. Možu ni všeč, da bi mu kdo narekoval, kaj naj v senatu pove.«

»Niti njegova žena ne?« Pavli so se sloke obrvi še bolj dvignile.

»Ta še prav posebno ne. Med nama je tih dogovor, da opravlja Marko poklicne dolžnosti brez mojega vmešavanja. Meni pritiče samo gospodinjstvo.«

Pavla se je suho smehljala, se naglo poslovila ter pustila Kornelijo v duševnih škripcih. Seveda bi ji bilo ljubše, če bi govoril mož malo manj odkrito. Kako je znal biti ljubezniv, če je hotel! Seveda, Gaj je razsipe in nor. Toda navsezadnje vladajočega princa le ni treba javno napadati. Zdaj bodo prišli vsi na črni seznam. Pavla je bila preveč previdna, zato ni mogla

pustiti, da bi tudi Diano doletela nesreča. Brž ko se bodo pokazali resni nasledki, Diane ne bo več na spregled, kar bo Lucijo bolelo, Marcelu pa škodovalo. Sicer se Marcel za Diano še ni kaj prida zmenil, toda Kornelija je bila vendarle polna upanja.

Včasih jo je misel na Marcela za trenutek vznemirjala. Najraje je sanjarila, kako jezdi sin na bellem konju na čelu zmagoslavne vojske in vzvišeno sprejema vriskanje neskončne množice. Seveda tega ne doživiš brez poprejšnjih nevarnosti, toda strahopetec ni bil Marcel nikoli. Le priložnost mu je treba dati, pa bo pokazal, kakšnega kova je – in te priložnosti zdaj pač ne bo. Kornelija je bridko jokala in, ker ni mogla razkriti srca komu drugemu, ga je razkrila Luciji. Ta je bila sicer tudi sama prestrašena, vendar je poskušala mater potolažiti.

Danes pa se je Kornelija spet pomirila. Tega ji ni veleva razum, pač pa ji značaj kratkomalo ni pustil, da bi obvisela na eni sami misli – niti na misli na grozeči polom ne.

***

Ko je okoli četrte ure sedela Kornelija v svoji bogato okrašeni sobi in česala kuštravega psička, je vstopil senator in se izčrpano ter brez besede spustil v naslanjač.

»Truden?« je vprašala Kornelija. »Kajpak, po dolgi ježi! In španska konja sta te pač razočarala, ka-li? Kaj pa jima manjka?«

»Marcel je dobil službeni ukaz,« je rekel Galio brez ovinkarjenja.

Kornelija je stresla psa na tla in se radovedno sklonila naprej.

»Saj to je pa imenitno, ali ne? Na to smo že dolgo čakali. Veseli smo lahko. Ali bo moral daleč?«

»Da, daleč. Imenovan je za poveljnika trdnjave Minoa.«

»Za poveljnika? Kako lepo! Minoa – naš sin poveljnik trdnjave. Lahko smo ponosni!«

»Ne!« Galio je stresel osivelo glavo. »Ponos lahko kar spravimo. V Minoo pošiljamo samo take ljudi, ki bi se jih radi znebili. Tam ni najti drugega kot prepirljivce, upornike in morilce. Poveljniki se pogosto menjujejo.« Premolknil je in šele čez dolgo spet spregovoril. »To pot senatorske komisije niso vprašali, kaj misli. Sin je dobil ukaz naravnost od Gaja.«

To je bilo celo za Kornelijino uravnovešenost preveč. Planila je v tih, živčen jok in si zagrebla prste v bleščeče črne lase. Sunkovito in mrmraje je jadikovala, nato pa je vsa ihteča očitajoče izbruhnila, da sta se oba začudila: »Zakaj si pahnil sina v to nesrečo? Ali je bilo treba Gaja razkrinkavati, da mora zdaj delati Marcel za to pokoro? Oh, da bi bila mrtva!«

Galio je skril glavo v dlani ter sinove krivde sploh ni omenil. Tudi brez očitkov razburjene matere je bil sin že dovolj kaznovan.

»Kje pa je?« je vprašala Kornelija mirneje; trudila se je, da bi se zbrala. »Moram govoriti z njim.«

»Mislim, da si pripravlja opremo. Odpotovati mora takoj. Galera naj bi ga odpeljala do Ostije, od tamkaj pa odrine jutri neka ladja.«

»Ladja? Kakšna ladja? Zakaj pa nima lastne ladje, kot se tribunu spodobi, če že mora na pot?«

»Čas priganja, ljuba moja. Že nocoj bosta odpotovala.«

»Odpotovala? Kdo pa gre še zraven?«

»Demetrij.«

»Hvala bogovom vsaj za to!« Kornelija je spet bruhnila jok. »Zakaj me Marcel ne poišče?« je ihtela.

»Kmalu te bo. Prosil me je, naj ti najprej jaz vse povem. Stavim, da ga boš sprejela kot pogumna rimska mati.« Zdaj je govoril senator skoraj strogo. »Sin je dobil nesrečen ukaz. Moško in trdno ga prenaša, kot se spodobi lepemu izročilu naše družine. Gotovo pa ne bo mogel prenesti, da bi se mati pred njim umorila.«

»Umorila? Veš, da kaj takega ne bi storila, pa naj nas zadene karkoli.«

»Ni treba segati po strupu in bodalu, ljuba moja, če se hočeš umoriti. Lahko se usmrtiš pa živiš telesno naprej.« Galio je vstal, prijel ženo za roko ter jo dvignil. »Zdaj si pa obriši solze, ljuba,« je ljubeče poprosil, »da bo Marcel, ko pride, nate še naprej ponosen. Morda čakajo najinega sina težki dnevi. Morda ga bo spomin na pogumno mater hrabril, kadar bo potr. «

»Poskusila bom, Marko!« Kornelija se ga je oklenila. Že dolgo nista bila drug drugemu tako potrebna.

***

Po polurnem obisku pri materi – in te preizkušnje se je zelo bal – se je moral Marcel posloviti še od sestre. Oče je Luciji že vse povedal in ta je bratu po Terciji sporočila, da ga pričakuje v senčnici.

Najprej je moral Marcel spet v svojo sobo, da je izročil Demetriju svileno blazino, ki mu jo je podarila mati. S tem je sicer povečal prtljago, toda bilo bi brezsrčno, če bi je ne bil vzel s seboj, saj se je mati kljub zadržanim solzam vendarle izkazala za zelo pogumno.

Marcel je našel vse pripravljeno za pot, toda Demetrija ni bilo nikjer. Marcipor je na vprašanje z vidnim obotavljanjem odgovoril, da je videl Demetrija pred dobro uro v diru odjezditi. Marcel ni z ničemer pokazal, da ga je to pojasnilo prizadelo. Morda je Grk zadnji trenutek opazil, da kaj pomembnega manjka, pa se je brez dovoljenja odpravil stvar poiskati, neverjetno pa se je zdelo, da bi bil izrabil priložnost in pobegnil. Vendar je bilo treba dogodek razčistiti, kajti prtljaga je bila že vsa povezana.

Lucija je slonela ob ograji in strmela na zibajoče se jadrnice in večje galere na Tiberi. Ena zadnjih,

med vsemi največja, se je bližala pristanišču. Lucija si je zasenčila oči in napeto opazovala temno plovilo, tako da ni zapazila bratovega prihoda.

Marcel je tiho obstal in jo lahko objel. Oklenila se ga je, ne da bi se bila ozrla.

»Je tistole tvoja galera? Tri veslaške klopi ima in zelo visoko krmo. Ali ne vozijo take k ladjam v Ostijo?«

»Kajpak,« je potrdil Marcel, ki mu je zelo odleglo, da se je razgovor tako mirno začel. »Morda je to moja ladja.«

Lucija se je v njegovem objemu malce zasukala, ga pogladila po licih z mehkim rokama ter se nasmehnila, čeprav so ji ustnice nalahno trepetale. Odlično se obvladuje, je pomislil Marcel v upanju, da tudi njegove oči enako govore.

»Tako sem vesela, da gre Demetrij s teboj,« je rekla glasno. »Ali gre sam od sebe?«

»Da – na vsak način hoče iti.« Za trenutek sta molčala in njeni prsti so se igrali s svilenimi pletenci bratove tunike.

»Je vse pripravljeno za pot?« Oba sta čutila, da se je Lucija dobro zadržala. Glas je imela popolnoma v oblasti.

»Da!« Marcel se je smehljaj, kot bi se pripravljajal na lov. »Da, ljuba moja, vse je pripravljeno.« In spet sta dolgo molčala.

»Seveda ne več ... še ne več, kdaj se boš vrnil?«

»Ne, še ne.«

Nenadno se je izvil Luciji dolg, boleč »Oh!« Oklenila se je bratovega vratu ter s pridušenim ihtenjem skrila obraz na njegove prsi. Marcel jo je vso trepetajočo prižel k sebi.

»Ne, ne,« je šepetal, »vzdržali bomo, ljubi otrok. Ni lahko – toda, no, obnašajmo se kot Rimljani, razumeš?«

Lucija se je tega vzravnala, sunila z glavo ter razkačeno pogledala. »Kot Rimljani,« se je posmehnila. »In kaj ima Rimljan od poguma in od častne ter plemenite odpovedi, če misli, da je slavno trpeti in umreti za Rim? Za Rim! Sovražim ga! Kaj je storil Rim zate, za nas? Zakaj ne moremo živeti v miru! Rimsko cesarstvo – pah! Kaj pa je to? Kup sužnjev! Pri tem ne mislim sužnjev Tercijine in Demetrijeve vrste, ne, ampak tebe in sebe ... Vse žive dni naj bi se plazili in se laskali, naše legije pa med tem plenijo in more – in zakaj? Da bi bil Rim prestolnica sveta, pravijo! Toda zakaj naj vlada celemu svetu norec, kakršen je Tiberij ali pijandura, kakršen je Gaj? Sovražim Rim! Vse skupaj sovražim!«

Marcel je ni poskušal zadržati. Zdelo se mu je, da je bolje, če se izkriči in olajša. S trepetajočim srcem se mu je oklepala roke.

»Ti je odleglo?« jo je sočutno vprašal. Počasi je prikimala. Ozrl se je in zagledal Demetrija, ki je stal v bližini in se obračal stran.

Se nadaljuje

OGLASI

Dvojček v Zdravilišču Radenci, oddaljen le nekaj 100 m od terapevtsko-medicinskega in wellness centra, cerkve, doma ostarelih (ki po potrebi nudi tudi oskrbo na domu), parka, trgovin, avtobusne postaje, šol in vrtca, ugodno prodam. **Nova in takoj vseljiva enota** ima vse priključke, je ogrevana preko talnega gretja s toplotno črpalko, je popolnoma dokončana, opleskana, ima svoje asfaltirano parkirišče ter urejeno zelenico. Informacije na +386 41 626 586 ali rofra@siol.com.

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Pomlad na Primorskem vabi h gibanju, foto: Petra Tomažič

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1704	IMETI VERO	ENOTE V SKUPINSKEM SPORTU	SLOVENSKA ALPСКА LEPTOTICA	VILA BREZ 'V'	VEZNIK V ČASOVNIH ODVISNIH STAVKIH	NASLOV JALNOVE KNJIGE	REKA V AMERIKI	MEDMET PRESENEČENJA	OČAK BREZ 'O'	SEVER	2. ISKANA BESEDA
1. ISKANA BESEDA											
VEDA O OKOLJEVARSTVU										LUKSEMBURG JURIJ PALJK	
GLAVNO MESTO LATVIJE					REPNIK ANKA 13. ČRKA ABECEDA			VPRAŠANJE PO KRAJU DEL POHIŠTVA			
STARI OČE (GERMANIZEM)				JEZERO V ITALIJANŠČ. DAMIJAN OZVALDIČ					POLJSKA SAMO ENE		
KRAJ PRI VRHNIKI					IMENITNE GOSPE GRŠKI FILOZIF					URAN IZNAJDBE, NOVOSTI	
AVSTRIJA		KLIC NA POMOČ 4 OPISE J. ZUSOV. ŽIV.				ELEMENZ (RA) STARI SLOV. MESTO					
ATLETSKA DISCIPLINA				OTROŠKA PIŠČAL NORVEŠKA							
ŽENSKO IME							ČEŠKA NIKALNICA NOVAK JERNEJA				BELOR. TENIŠKA IGRALKA VICTORIA
NAŠA LUČ	GOSP. LETO SIN V NORDIJSKIH JEZIKIH			SOGLASNIKI V ROMANU POJAV NA MORJU			ADAMOVA ŽENA EFREM MOZETIČ				
USTVARJALNO RAZMIŠLJANJE								ALOJZ ZAPLOTNIK RAZUM			
NASPROTJE OD OKROGLI						DOMAČA ŽIVAL JEZUSOV APOSTOL					
PRVI ČLOVEK NA LUNI (ARMSTRONG)					AVTOMOB. OZNAKA ZA KOPER		KO NI VOJNE, JE ... GOZDNA ŽIVAL				
	LIDIJA NOSAN JADRANSKI OTOK			ANALIZA GENETSKEGA ZAPISA	NAŠA LUČ	EDVARD SAMS SVET BREZ T		JURIJ EMERŠIČ JALTA BREZ 'TA'			
GLAVNO MESTO SAVDSKE ARABIJE					V TRŠEM STANJU OVITAR TONE						
ALENKA JERAJ				DEVET-DNEVNICA LITER						KALJU DUŠIK	
DVOSTRANSKA (POGAJANJA)											

Mihec je šel z očetom na konjski sejem. Videl je, kako je oče hodil med konji, jih trepljal po prsah in po zadnjici in jih božal po notranji strani stegen. Kmalu ga je vprašal: »Zakaj pa to delaš?«

»Da vidim, ali je konj zdrav in primernega značaja, preden ga kupim,« mu odvrne oče.

Mihec ga prestrašeno pogleda in izjavi: »Ata, sosod bo kupil našo mamo!«

Papež, ki je ravno zaključeval svoje potovanje, se je z limuzino peljal na letališče. Ker še nikoli ni vozil limuzine, je vprašal šoferja, ali lahko on malo vozi. Šofer tej želji ni upal ugovarjati. Premaknil se je na zadnji sedež, papež pa je v roke vzel krmilo. Želel je preizkusiti, v kolikšnem času lahko doseže hitrost 100 km/h. Peljal je že 90 km/h, ko je zaslišal sireno in v ogledalu ugledal modro luč policijske patrolje. Ustavil je in prometni policist je prišel do njegovega okna.

»Samo trenutek,« je rekel policist, ko je videl, kdo vozi, »moram še nekam poklicati.«

Po radijski povezavi je poklical svojega šefa: »Ustavil sem zelo pomembno osebo. Kakšen naj bo postopek?«

Šef ga je vprašal: »Kdo pa je? Menda ne spet župan?«

Policist je odgovoril: »Ne, nekdo veliko bolj pomemben.«

Šef ponovno: »Ali je predsednik vlade?«

Policist: »Ne, nekdo veliko bolj pomemben.«

Šef: »Ali je predsednik države?«

Policist: »Ne, nekdo veliko bolj pomemben.«

Šef jezno: »Ja kdo pa je potem?«

»Mislim, da je Bog,« odgovori policist, »ker ima papeža za šoferja.«

»Sem vas jaz že kdaj strigel?« je vprašal frizer, da bi navezal pogovor.

»Ne! Uho sem si poškodoval v prometni nesreči!«

Mlada žena pride k župniku in ga vpraša:

»Gospod župnik, zadnje čase se veliko gledam v ogledalu in bolj ko se gledam, lepša se zdim sama sebi. Ali je to greh?«

»Seveda ne! To je ali pomota ali pa čudež!«

REŠITEV KRIŽANKE št. 1703

OTROČJE NA SV. PAVLUŠ ZAVARNIŠČU	MENI SAMOTAR	SVETI: SV. OŠKA	VHOD: SV. OŠKA	LEA TOVORNIK	KRALJ NA SV. OŠKA	ANTON KONČIČ	NAŠA LUČ	ČENKA ZA SV. OŠKA V PUKU	OVARNIK TONE	LAZY DI
P	E	P	E	L	K	A		S	O	D
A	R	I	S	T	O	K	R	A	T	I
K	E	L	T		M		O	P	A	
M	A		S	E	N			N	I	N
T	I	T	I	A	N			M	I	V
I	T		S	V				K	R	K
T	S	T	I	Č	N	A		N	A	N
A	R	G	O	N				E	K	R
N	E		K	J	U	S		A	T	
I	V	O		A	N	E		M	I	J
K	I	B	O		A	T		I	A	R
J	E	L	E	N				N	E	K
P	A	L	I	J				T	O	B
R	I	M		M	A	R		O	N	I
A	S	S	J	A				S	I	L
H	O	K	E	J	I	S		T	I	A